

SARKAŅKALNS

**Stāstu konkurss
„Bērziņš Sarkaņkalnā”**

2022

Satura rādītājs

Laura Karčevska, Rēzeknes sākumskolas 4.d klase.....	3
Annija Akmentiņa, Preiļu 1. pamatskolas 7. klase.....	4
Elīna Mālniece, Lubānas vidusskolas 10. klase.....	5
Samanta Ivone, Rēzeknes sākumskolas 4.d klase	7
Krista Reinsone, Galēnu pamatskolas 4. klase	8
Blīdenes pamatskolas 2. klase: skolotāja Iveta Muhitdinova un audzēkņi: Viktorija Virubka, Ernests Kaļinka, Kristiāns Matīss Dovgillo, Kevins Krauja, Reinis Rutkis Joenurms, Dailis Kāposts, Alise Davidēne	9
Agija Anspoka, Preiļu 1. pamatskolas 6. klase	11
Armands Pūga, Preiļu 1. pamatskolas 7. klase	12
Elīna Teilāne, Preiļu 1. pamatskolas 6. klase	13
Evelīna Tagale, Preiļu 1. pamatskolas 6. klase.....	14
Kate Vidiņa, Ludzas Mūzikas pamatskolas	15
Astrīda Trūpa	17
Karīna Vulāne.....	18
Megija Janševica, Rojas vidusskolas 10. klase	20
Laura Siliņa, Aizputes pamatskolas 2. klase	23
Madara Patrīcija Stalīdzāne, Mārupes pamatskolas 4. b klase.....	24
Gunita Vjakse, 6. klase	25
Miks Vilcāns	26
Rasa Skrivļa-Čevere, Preiļu Brīvās skolas 4. klase	29
Gunita Skutele, Jersikas pamatskolas 9. klase.....	31
Krišjānis Laizāns, Rēzeknes Valsts 1. ģimnāzijas 7. M1 klase.....	36
Līva Paula Pumpure, Rudzātu vidusskolas 7. klase.....	37
Signija Voite, Kārsavas vidusskola	39
Andrejs Grocs, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase	41
Ernests Viļums, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase	42
Artis Tārauds, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase	43
Elīza Balčūne, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase	44
Paula Žoida, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase.....	45
Rēzija Kalniņa, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase	46
Roberts Brenčs, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase	47
Jānis Rundāns	48
Raitis Stiuka, 4. klase.....	49

Bērziņš SarkanĶalnā

Kādā saulainā pavasara rītā mazs, izstīdzējis bērziņš gāja pa puteĶlainu ceĶa malu. Nonākot ceĶa krustcelēs, viņš domāja: "Kur lai tāĶāk dodos?" Bērziņš sadzirdēja klusi skanam zvaniņu. Viņš atskatījās un ieraudzīja mazu meitenīti, kura brauca ar skaistu velosipēdu. Viņa ieraudzīja stāvam mazo, nosalušo bērziņu ceĶa malā. Viņai tas iepatikās, un meitenīte vēlējās bērziņu paņemt siltajās mājās, kur viņu sagaidītu meitenes Ķimene, lai bērziņš varētu sasildīties. Bērziņš pārbijās un paslēpās aiz liela ceĶmalā guĶoša akmens. Viņš nevarēja būt drošs, ka var uzticēties, jo citās reizēs, kad cilvēki bija viņu paņēmuši mājās, tie viņam nodarīja pāri. Meitenīte bērziņam pastāstīja par savu jauko un viesmīĶigo Ķimeni un meĶa stādīšanas tradīcijām. Līdzko bērziņš uzzināja, ka meitenītes Ķimene ir ļoti jauka un nav jābaidās, viņš negaidot devās meitenītei līdzi. Nākamajā dienas rītā viņi aizbrauca uz lielu kalnu meĶa pļavā, kura nosaukums bija SarkanĶalns. Tas bija sakopts un tiecās augstu debesīs. Meitenes Ķimene bērziņu iestādīja zemē un aplaistīja. Mamma, tētis un meitiņa bija ļoti priecīgi, ka ir izdarījuši labu darbu. Arī bērziņš bija ļoti aizkustināts un priecīgs, jo nekad neviens nebija izturējies pret viņu tik laipni un gādīgi.

Pēc vairākiem gadiem bērziņš izauga liels un stiprs. Tas kļuva par SarkanĶalna saimnieku, talismanu un iecienītu bērnu draugu. Kā arī tas palīdzēja dažādos darbos un bija labs palīgs. Katru mīĶu brīdi tas atceras, kā viņš tika iestādīts, un to viņš stāstīja visiem garāmgājējiem. Un vēl pēc dažiem gadiem tam parādījās vairāki brāĶi un māsas. Tie visi kā liela Ķimene saimniekoja SarkanĶalnā.

Annija Akmentiņa, Preiļu 1. pamatskolas 7. klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

Lelde un Bērziņš

Reiz sensenos laikos dzīvoja Lelde. Viņa bija dabas bērns, bet vienā dienā dzīve sagriezās ar kājām gaisā – meitenes mamma pēkšņi nomira. Pēc mātes nāves viņa iestādīja bērziņu skaistajā Sarkaņkalnā kā mīlestības simbolu un katru dienu nāca pie tā ciemos, lai parunātos kā ar mammu. Tā sākās bērziņa stāsts.

Gāja gadi, skuķēns auga, nu vairs ciemos nāca nevis mazā, bet gan lielā Lelde. Bērziņš arī paaugās. Viņš bija izveidojies par lielu, kuplu koku. Pēc daudzu gadu kopā būšanas bērziņš, kā par brīnumu, sāka runāt un staigāt. Lelde izbrīnīta iesaucās:

“Staigā? Runā? Bet... Bet kā tā?”

Neviens nevarēja atbildēt uz viņas jautājumu. Brauca zinātnieki vērot bērziņu, bet konkrētas atbildes nebija. Vieni teica – mīlestība to atdzīvinājusi, citi, ka kaut kādi minerāli zemē devuši tādas spējas. Bet tā nu ritēja Leldes un bērziņa dzīve.

Par Leldi un bērziņu zināja visa Latvija. Katrs gribēja viņus ieraudzīt, parunāt vai nofotografēties. Gadi ritēja ātri – gan ar priekiem, gan bēdām un grūtībām.

Viņi viens otram palīdzēja, kā varēja. Kad Lelde slimoja, bērziņš tai nesa liepziedu tēju un čiekuru sīrupu, bet, kad zinātnieki koku gribēja paņemt uz laboratoriju, Lelde braši stājās tiem pretī.

Viņu mīļākā vieta, kā jau var nojaust, bija Sarkaņkalns. Lelde ar bērziņu varēja stundām skatīties, kā saule riet, kā mēness apspīd mežus un pļavas.

Jaunība paskrēja nemanot. Lelde sāka novecot. Tagad jau abi sēdēja kalna galā un atcerējās labos gadus, un smējās par katru muļķību jaunībā. Bet, kā jau mēs zinām, cilvēki nav mūžīgi, tāpat arī Lelde. Viņa nodzīvoja skaistu un interesantu dzīvi. Leldi apglabāja kalna galā pie mīļā, jaukā bērziņa.

Tā nu beidzās Leldes un bērziņa stāsts. Laimīgais stāsts par draudzību, mīlestību un sapratni.

Bērziņš Sarkaņkalnā

Ārā plosījās brāzmais, rudenīgs vējš, kurš neiecietīgi raustīja kārpainā bērza zarus un nežēlīgi rāva nost mazās sēkliņas, nesdams tās pāri laukiem un pļavām, paceldams augstu debesīs un tikpat stipri mezdams pret zemi. Sēkliņas tika izmētātas pa malu malām, un katra no tām rūgti raudāja, tām šķita, ka dzīvei pienācis gals.

“Kur mani rauj un kādēļ tā mani jānes? Vējš, vai Tev nav miera? Kādēļ Tu dari man pāri? Laid vaļā! Laid vaļā!” sēkliņa lūdzās, griezdamās ap sevi kā tādā čigānu dejā. “Man reibst galva un metas nelaba dūša, pietiks, liec mani zemē!” Sēkliņa vēl brīdi lūdzās vējam un tad nokrita zemē, aizķērās aiz zāles stiebra un cieši turējās.

Vējš norimās, un mazā, nosalusī, pārbijusies sēkla, atspiedusies pret dzeltenu smilgu, domāja: “Kur gan es tagad esmu? Kur ir manas mājas un mamma?” Nogurums bija pārāk liels, un tam nevarēja pretoties, mazā ceļotāja iemīga.

“Hei, beidz mani bakstīt!” – mozdamiens no dziļā miega, bērza sēkliņa uzrunāja svešinieku. Tas izskatījās dīvains, tam bija liela, plakana poga deguna vietā, kura rāva tik ātri iekšā un ārā gaisu, ka smilgas locījās līdzī kā tādā rokmūzikas festivālā redzēti ļautiņi. Svešā radība kaut ko rakņāja, urkšķēja un čāpstināja. Deguns bija vienās zemēs. Tas draudīgi tuvojās arvien tuvāk un tuvāk: “Nenāc klāt! Nenāc!” Bet tam bija vienalga, viss, kas gadījās viņa ceļā, tika izrakņāts un nogaršots. Uzmetot melnu, irdenu zemes pikuci sēkliņai, radījums rakādamiens devās tālāk, un nu jau viņu varēja vairs tikai dzirdēt tālumā. “Te ir tumšs, un es neko neredzu, laidiet mani ārā, es nevēlos būt tumsā!” Mazulīti vairs neviens nedzirdēja un nācās gaidīt glābiņu no kāda cita.

Tā pagāja barga, sniegota un auksta ziema.

Sāka biežāk spīdēt saulīte, kura sildīja zemi un lēnām kausēja piesniegušo balto sniegu, kurš nu pārvērtās par peļķēm, kuras ātri vien iesūcās brūnajā zemē. Pamodusies no garā miega, sēkliņa sajuta, ka ar viņu kaut kas notiek. “Kāpēc man tik ļoti gribas pastiepties?” Viņa pastiepa rokas pret debesīm un stiepās, un stiepās, līdz beidzot izbāza vienu pirkstiņu no zemes dziļēm, sajuzdama pazīstamo maigo vēsmu: “Vējš, mans vējš! Es atkal Tevi jūtu.” Izspraucies mazais asniņš iztaisnojās pilnā augumā, pastiepa savu pirmo lapu pāri pret debesīm, ievilkā dziļi gaisu: “Brīvība! Kā es biju sailgojies pēc saules, vēja, pasaules!”

Gāja saulainas, lietainas, siltas un vēsas dienas, un mazais bērziņš apjauta, ka kļūst stiprāks, garāks un jau nedaudz līdzinājās mammai, no kuras zariem vējš viņu bija norāvis: “Ak, tad redz, kā es rados, kā radās mana mamma. Kur gan ir mana mamma? Cik tālu gan vējš mani aiznesa?” Mazajam bērziņam kļuva nedaudz skumji. Tas mēģināja pastiepties, lai redzētu, kas ir apkārt, bet, lai kā bērziņš mēģināja, tā skatienu aizsedza garā zāle, kura locījās kā čūskas uz visām pusēm. Uz kāda zāles stiebra bērziņš ieraudzīja mazu, korpulentu dāmu skaisti sarkanā kostīmā ar melnām pogām. Mazā dāma nesteidzīgi rāpoja augšup. Te pēkšņi kažociņš pavērās un mazā lēdija pacēlās gaisā: “Es tevi zinu, tu esi Mārīte. Tu lido kā es tai lielajā vētrā.” Mārīte nolaidās uz bērziņa sulīgi zaļās lapiņas: “Tas kut!” Iespurdzās bērziņš: “Sveika! Varbūt vari man izstāstīt, kur mēs šobrīd esam?” Mārīte palūkojās uz jauno draugu, uzsmaidīja un, it kā likdama sekot viņas lidojumam, pārlaidās pāri zālei un nolaidās pie uzraksta Sarkaņkalns. “Kas ir Sarkaņkalns? Vai tas ir sarkans?” Šī doma bērziņam nelika mieru visu vasaru.

Pienāca krāsainais rudens, un atkal negantnieks vējš, nerēķinoties ar citiem, plēsa un rāva visu, kas trāpījās viņa ceļā. "Ak, šis negantnieks atkal ir klāt!" nodomāja bērziņš un tajā pašā brīdī palika bez savām maigajām, dzeltenajām, robotajām lapiņām. Tas jutās kails, vientuļš, nosalis. Pārguris bērziņš ieslīga dziļā miegā, un tikai nedaudz pa ausu galam viņš saklausīja to, kas notiek viņam visapkārt.

No debesīm krita smalkas, draiskas pārslīņas, kuras, virpuļodamas dejā, laidās visapkārt un mirdzēja saulē kā zelts. Nolaizoties tās pārklāja zemi, izveidojot siltu seģeni ikkatram, kas gulēja ziemas miegu. Tā pagāja daudzas dienas.

Nemitīgi smieklī lika bērziņam saausīties, lai saklausītu, kas tā ir par jautrību. Mazs zēns laidās no kalna ragavās, sniegs krita tam sejā, bet smieklu šaltis vienalga nenorima. Nopakaļ zēna tēvs laidās ar slēpēm. Te viņi bija lejā, te atkal pavisam tuvu, tik tuvu, ka varēja sajūst cilvēka silto dvasu. Viņi skrēja un ķēra viens otru, te atkal laidās ar ragavām un slēpēm. Bērziņam palika ļoti skumji: "Kā gan es gribētu ar mammu tā laisties no kalna, smieties un mīļi apskauties..."

Gāja gadi, mazais bērziņš nu jau bija izaudzis par kārtīgu kārpaino bērzu. Zāle vairs nespēja aizsegt skaisto skatu, kuru bērziņš vēroja katru gadu. Lielie granīta laukakmeņi, kuri atradās Sarkanākalna virsotnē, vienaldzīgi lūkojās uz bērziņa stalto augumu un nesaprata, kādēļ gan bērziņš lūkojas tālumā. Bet jaunais, staltais bērzs lūkojās Lielo liepu kalna virzienā, ļaujot vējam šūpot viņa zarus un cerot, ka mamma viņu pamanīs un viņam pamās. Ilgas bija neizturamas. "Vai kādreiz mēs tiksimies?" nodomāja bērziņš un iesnaudās garajā ziemas miegā.

No miega viņu iztraucēja pazīstamie smieklī un kņada. Tas zēns, nu jau ar savu dēlu, ar ragavām atkal brauca no kalna. Bērziņš priecājās līdzī, kad pēkšņi mazais puika pienāca pie bērziņa, atstutēja savas ragavas, pats aiziedams dzert tēju kopā ar tēvu. Tajā brīdī bērziņš saprata, ka beidzot viņa ilgas un cerības ir piepildītas: "Māmiņ! Mēs atkal esam kopā..." bērziņš pieglauda savus zarus ragavām. "Kā tu esi mainījies, tagad tu sagādā bērniem prieku. Bet mēs atkal esam kopā šeit, Sarkanākalnā."

Porsprīdums

Kaidu dīnu agrā pavasarī pa gaisu lidoja moza līdmašyneita siekleņis formā. Līdmašyneitis pilots beja Bierzeņš, kaut gon jis vāļ nabeja pylngadeigs, jau mocāja līdot. Piec dažom dīnom, kod Bierzeņš beja aplidojis vysu Latveji, jam apnyka byut par pilotu, topeic sovu mozū līdmašyneiti siekleņis formā nūlaida Sarkanķolna golā, deļto ka tymā briedī jis lidoja vyrs tō. Tagad Bierzeņš Sarkanķolnu sauc par sovom mōjom.

Bierzeņš ir kūks. Jys Sarkanķolnā dzeivoj jau vairōkus godus. Bierzeņš ir moza auguma. Kūceņa dzimšonys dīna ir 9.septembrī, deļto ka tymā datumā jis sovu līdmašyneiti nūlaida Sarkanķolnā un īstodājās, bet vōrda dīna ir 15.oktobrī. Kūkam ir īpašs kūku kaļendars. Jam ir ļūti tīvs un eiss stumbrys, kuram ir bolta ar malnom svītrom pōrklōta toss. Bierzeņam ir nasaskaitami daudz zoru, kuri zīmā ir pōrklōti ar sņīgu, bet vosorā iz zorim ir ļūti daudz kūšu un zaļu lopu. Bierzeņam vīnmār ir plots smaidis, kas ir ļūti draudzeigs un pozitīvs. Kod iz Sarkanķolnu atbrauc bārņi, tod jī nakaviejūtīs skrīn pi Bierzeņa. Bārņi apčer kūku un tod klausās Bierzeņa jautrūs pīdzeivojumu stostus. Bierzeņam ļūti pateik smītīs un jūkot.

Bierzeņam apkōrt ir daudz cytu kūku, pīmāram, apsis, kļovys, ūzūly, līpys un īvys. Vosorā Bierzeņam pateik skatātīs, kai bārņi i pīauguši pīzadolās vairokos aktivitātos, bet zīmā, kai jī sliepoj. Kotru reitu kūceņš nūzamozgojās rosys piļīnūs, vysim padūd lobu reitu un tod steidzās darāt cytus dorbus, pīmāram, pyrmajā janvārī jam vajadzāja pīrunōt sņīgaveiru, lai jis pi myusim atpyuš sņīgu, bet divdesmit deveityjā februārī jam vajadzāja pavadāt pādejū zīmys dīnu un sagaidāt pavasari. Bierzeņš ir vysaizņemtokījs kūks vysā Sarkanķolnā. Pa dīnu Bierzeņš ir aizņimts ar grōmotu laseišonu, bet vokorā jis vīnmār stōsta interesantus pīdzeivōjumu stōstus cytim kūkim. Porosti jo stōstūs klausās apsis i kļovys, deļ tam, ka vokorūs jos nav aizņimtyš. Ūzūly, līpys un īvys parosti vokorūs sovūs zorūs šyupoj putņeņus. Putnym pateik guļāt, kod jūs šyupoja kūki sovūs zorūs.

Bierzeņam ļūti pateik doba. Kotru reitu jam pateik klausātīs putnu dzīsmis un vokorā circeņu sysynošonu. Vysvairuok Bierzeņam dobā pateik, kod speid ļūti spūža sauļa un kod ir ļūti korsts, tod jam pazarotās sauļis raibumi taipat kai maņ. Bierzeņš ir ļūti draudzeigs pret dobu. Jam pateik parunot ar meža dzeivņīkim parosti tī beja zači, vōveris, lopsys un brīži. Bierzeņš saprūt, ka, ja cylvāki atkrytumus našķiros un svīsts tūs iz zams, tod pasauļa vairs nabyus zaļa un īspiejams īs būjā.

Kotru godu Bierzeņam byra sāklys, kurys lidoja pa vysu Latveji. Sāklys īsājās, kur nu kurō. Kotra siekleņa īsājās atsevišķā vītā. Kod Bierzeņam vairs nabyra sāklys un jys jau beja vacs, jū nūcierta. Nūcārstū Bierzeņi aizvada iz "Latvijas finieri" un tod nu Bierzeņa izgatavoja ļūti nūdereigys lītys, pīmāram, kūka šyupeļis, beņčus un lapeņis.

Krista Reinsone, Galēnu pamatskolas 4. klase

Baltā bērza stāsts

Siltais pavasara vējš skrēja pa lauku, smiedamies taisīja virpuļus un plūkāja koku zarus. Ieskrējās bērzu birzī, vējš ieķērās bērzu skarās un rāva tās pa gaisu. Uzskrējās augstajā kalnā, vējš aizķērās aiz mājas stūra, un skaras iekrita siltajā, mitrajā pavasara zemē. Sēkliņas sajuta silto, maigo zemes elpu. Iekritušas zemē, tās priecājās, dažas no tām izlaida asniņus.

Nākošajā pavasarī maza rīkstīte stiepās pāri vecajai zālei. Mazais bērziņš smaidīja saulei. Tā sākās baltā bērza mūžs. Bērziņš auga un katru pavasari sveicināja sauli un dabu. Kādu dienu jautrā vāverītes, mētājot čiekurus, spēlējās pie sava bērziņa. Dažas sēklas izbira no čiekura un iesējās pļavā netālu pie bērza.

Dažus gadus vēlāk saimnieks pamanīja mazu eglīti. Nu bērziņam bija draudzenīte. Bērzs priecēja saimi vasarās, eglīte – ziemās. Staltā bērza zaros čivināja putni, jo saimnieks bija izlicis putnu būrīšus. Pavasaros baltā bērza stumbrā tecināja sulas, kuras deva spēku māju saimniekiem, kuri smagi strādāja lauku darbus. No bērza lapām un ziediem saimniece gatavoja tējas. Līgo svētkos meitas iepina bērza zariņus vainagos. Bērzs bija laimīgs, viņš bija vajadzīgs. Baltais āra bērzs – Latvijas simbols.

Augstajā kalnā pie vecās mājas bērzs novecoja. Māja bija pamesta. Bērzs kļuva vecs, sašķiebies, saliecies, viņš jutās vientuļš un pamests. Viņš nedzirdēja bērnu čalas, un putni bija pametuši vecos būrus. Vienīgais draugs, kas parunāja ar viņu, bija vecā egle. Kādu rītu pamodusies, egle ieraudzīja traktoros un zāģus, kas zāģēja veco bērzu.

Egle raudāja, un pa viņas stumbru tecēja rūgti sveķi. Zaļā egle palika viena, šūpojot savas skuju rokas, egle nodziedāja atvadu dziesmu bērzam. Egle jau nezināja, ka jaunais saimnieks veco bērzu ved uz savu darbnīcu. Tur taps jaunas koka karotes un jaunas mēbeles.

Vecais bērzs dzīvos otru dzīvi un priecēs jaunus saimniekus.

Blīdenes pamatskolas 2. klase: skolotāja Iveta Muhitdinova un audzēkņi: Viktorija Virubka, Ernests Kaļinka, Kristiāns Matīss Dovgvillo, Kevins Krauja, Reinis Rutkis Joenurms, Dailis Kāposts, Alise Davidēne

Bērziņš Sarkaņkalnā

Reiz bija zēns, kurš izdomāja izaudzēt bērzu. Zēns viņu iestādīja Sarkaņkalniņā un katru dienu nāca apliet un apraudzīt kociņu. Ar katru dienu koks auga lielāks un lielāks. Katru dienu, sagaidot zēnu, bērziņš viņam stāstīja dienā piedzīvoto.

(Viktorija Virubka, 8 g)

Pirmajā dienā bērziņš sagaidīja zēnu priecīgs un stāstīja, kā viņam patīk pavasaris, jo ziemu viņš ir pavadījis plīks un nu viņam ir skaista, zaļa āda. Bērziņš jau ar nepacietību gaidīja rudeni, jo vecie koki stāstīja, ka tad esot īsta modes skate, kur katram ir citas krāsas āda. Bērziņš ļoti cerēja, ka viņš būs dzeltens kā citrons.

(Ernests Kaļinka, 8 g)

Otrajā dienā bērziņa prieks nebija pazudis. Zēns vēl nebija pienācis klāt, bet viņš jau izkļiedza visas tās lietas, kuras viņam ir iepatikušās: "Man patīk, kā putni čivina. Man patīk saule. Man patīk dzīvnieciņi. Man patīk pirmdienas. Man patīk cilvēki. Man patīk..."

(Kristiāns Matīss Dovgvillo, 9 g)

Trešajā dienā zēns pamanīja, ka bērzs ir noskumis un apkārtne ap to bija piegružota. Raudot bērzs stāstīja, ka bija atbraukuši cilvēki, kas viņu iepriecināja ar rotaļām un smiekliem. Bet tad noticis kas slikts. Cilvēki smuki atvadījās, bet atstāja aiz sevis daudz gružus, ko vējš pūta virsū bērziņam un viņa draugiem dzīvnieciņiem. Zēns nomierināja bērziņu, sazvanīja savus draugus, kuri ar prieku atnāca un sakopa apkārtni ap bērziņu.

(Kevins Krauja, 8 g)

Ceturtajā dienā pie bērziņa agri atnāca divi veci cilvēki, kuri apsēdās un atcerējās tās dienas, kad bija tik jauni kā bērziņš. Atcerējās, kā brauca ar ragavām no Sarkaņu kalniņa un dabūja punu vai pārsistu lūpu, atcerējās savu suņuku Reksi un skolu, kurā reiz gājuši. Bērziņam bija žēl, ka viņš to neatceras, bet viņš visu to iztēlojās un visu vakarā izstāstīja zēnam.

(Reinis Rutkis Joenurms, 8 g)

Piektajā dienā bērziņš zēnam stāstīja par zaķi. Zaķis atnāca un piedāvāja bērzam savu draudzību. Bērziņš piekrita, un viņi ar zaķi rotaļājās katru vakaru, dažreiz viņiem pievienojās arī citi zaķu bērni. Taču vienu vakaru parādījās vilks, un mazie zaķi sabijās. Viņi paslēpās aiz bērziņa un drebēja. Bērziņš sarāja vilku un sadeva ar bērzu žagaru. Vilks nokaunējās uz aizgāja. Tas ļoti iepriecināja zaķēnus, un tie aizsteidzās visu izstāstīt vecākiem. Bet bērziņš noguris aizmiga.

(Dailis Kāposts, 8 g)

Sestās dienas rītā bērziņš pamodās un pamanīja, ka pie bērziņa aizmigusi guļ meitene. Bērzs pasmaidīja un iemīga otrreiz. Viņš sapņoja, ka meitene iekrita koka pa mazu caurumu, tas bija kaut kas neticams. Meitene jautāja: “Kā lai tieku ārā?” “Es zinu,” teica bērzs, “Tev jāatrod dzira.” “Dzira ir pie saules,” teica bērzs. Meitene saulei palūdza dziru, saule iedeva, un meitene devās mājās. Bērzs sagaidīja zēnu un pastāstīja interesanto atgadījumu.

(Alise Davidēne, 8 g)

Un tā dienu no dienas bērzs stāstīja un zēns klausījās.

(Blīdenes pamatskolas 2. klase)

Agija Anspoka, Preiļu 1. pamatskolas 6. klase

Bērziņš savu dzīvi Sarkaņkalnā sāka pavisam nejauši. Kādā vējainā rudens rītā mazā sēkliņa attapās, ka ir nokritusi zemē un pazaudējusi savas mājas augšā – kokā. Sēkliņa bija apjukusi, jo visu savu īso dzīvi bija pavadījusi lielā koka vainagā kopā ar citām sēkliņām. Viņai nekad iepriekš nebija vajadzības rūpēties pašai par sevi, visu nepieciešamo sagādāja lielais koks.

Tagad, nokļuvusi uz zemes, mazā sēkliņa sajūtās pavisam viegla un brīva. Viņa pamazām cēlās gaisā ar vēja plūsmu un jutās tik bezbēdīgi, ka iemīga. Tā viņa pamodās savās jaunajās mājās – Sarkaņkalnā.

Pirmais, ko sēkliņa izdarīja, kad piezemējās, – aplūkoja apkārtni. Viņa pamanīja daudz lielu koku un tieši blakus – baraviku ģimeni. Sēkliņa nolēma to uzrunāt: “Sveiki!” Baraviku ģimene cieta klusu. Tad pēkšņi sēkliņai atbildēja kāds jauns kociņš: “Neņem tās baravikas galvā, viņas vienmēr ir īgnas.”

Sēkliņa saprata, ka viņai būs sabiedrotais, un jautāja: “Un tu, vai tu man varētu palīdzēt? Kur es atrodos? Šeit ir tik neaptverami skaisti!”

Mazais kociņš smaidot atbildēja: “Mēs atrodamies ļoti skaistā vietā – Sarkaņkalnā, mūs abus šeit atpūta vējš...”

Mazā sēkliņa uzsmaidīja un zināja, ka viņi būs labākie draugi.

Tagad jaunā bērza vasara sastāv no čalošanas ar savu labāko draugu Kļaviņu un prieka par cilvēkiem, kas nāk viņus apciemot, lai vērotu skaisto dabu no rīta līdz vakaram. Ziemas sastāv no vēlēšanās slēpot un vērošanas, kā cilvēki izbauda ziemas priekus. Bērziņš gaida visus ciemos. Nāciet!

Armands Pūga, Preiju 1. pamatskolas 7. klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

Pirms vairākiem gadiem kādā skaistā Latvijas vietā auga mazs, līks, taču ļoti glīts bērziņš. Tam nebija paveicies ar mītnes vietu, jo nācās konkurēt ar lielām, garām priedēm. Mazais kociņš bija ļoti gudrs, zinātkārs, un tam patika grāmatas (atšķirībā no seklajām priedēm).

Kādu dienu meža īpašnieks nolēma iztīrīt silu no citu sugu kokiem. Bērziņa kungs ļoti nevēlējās, lai to nocērt un saskalda pagālēs, un sadedzina krāsni. Tomēr to nocirta un sadalīja klučos...

Braucot mājās no meža ar atvērtu piekabi, kurā atradās koki un Bērziņa kungs, gadījās ļoti bedrains ceļš, un netālu no Sarkaņkalna Bērziņš izkrita no piekabes. Kritienā viņš atsita galvu un noģība.

Pēc pāris dienām viņš pamodās ar nelielām galvassāpēm, apskatījās apkārt un pamanīja Sarkaņkalnu, par kuru viņš bija lasījis grāmatās. Bērziņš ļoti nopriecājās, ka tam izdevies izglābties no sadedzināšanas briesmām. Bērziņa kungs uzrāpās kalnā un sāka šļūkt lejā, no sirds baudīja ziemas priekus. Meža zvēri, dzirdēdami gaviles, izlīda no patvēruma, lai paskatītos, kas notiek.

Zvēri arī metās piedzīvojumā, sāka šļūkt lejā no kalna. Dzīvnieki uzvedās skaļi, tāpēc cilvēki, kas brauca garām, nodomāja, ka tā ir lieliska vieta atpūtai. Visi labprāt apmeklēja kalnu. Meža zvēri aizbēga, bet koka baļķītis palika un rosināja apkārt stādīt kokus, bet kalnā ierīkot slēpošanas trasī. Tā arī notika.

Atpūtas vieta bija gatava, visi priecājās un slēpoja, un mazais baļķītis palūdza, lai no viņa izgatavo zīmi, uz kuras rakstīts kalna nosaukums. Zīmi novietoja pie kalna. Pateicoties mazam, līkam bērziņam, radās izklaides, atpūtas un prieka vieta – Sarkaņkalns.

Manas ģimenes brauciens

Kādu dienu kopā ar ģimeni izvēlējamies braukt uz Sarkanķalnu, jo mamma un tētis ir lieli sporta cienītāji, īpaši viņiem patīk slēpot. Arī manai mātai nenotika mācības, tāpēc viņa varēja pievienoties.

Pirmais, ko redzēju Sarkanķalnā, bija skaistie skati. Nekur, kur biju braukusi, tik burvīgus nebiju manījusi.

Brītiņu vēlāk es jau turēju rokās slēpes un liku tās virsū uz saviem slēpju zābakiem, tikmēr mani vecāki uzsāka nobraucienu pa lielo trasi. Mēs ar māsu bijām mazliet bailīgākas, tāpēc labāk izvēlējamies slēpot pa bērnu trasi, jo nevienai no mums negribējās iegūt traumas. Tā mēs ar māsu nošķīrāmies no vecākiem, norunājot, ka visi satiksīmes vakarpusē pie galvenā slēpošanas namiņa.

Kamēr mēs ar māsu aizrautīgi slēpojām, es pamanīju kādu meiteni savā vecumā. Redzēju, ka viņa ir viena jau vairāk par 10 minūtēm, tāpēc izlēmu pie viņas pieslēpot un apjautāties, kā viņai klājas. Izrādījās, ka meitene ir atbraukusi ar savu mammu.

Jau pēc piecām minūtēm likās, ka esam labākās draudzenes. Viņa man jautāja: "Vai tu gribi dzirdēt spoku stāstu par Sarkanķalnu?" Es labprāt piekritu, jo esmu liela baisu stāstu cienītāja.

Viņa sāka savu stāstījumu: "Sarkanķalnā viens no pirmajiem apmeklētājiem bija kāds ziņkārīgs zēns. Viņš slēpojot apmaldījās un pazuda, jo mežā redzēja kādu ļoti skaistu, neparastu bērzu, kas viņu ieinteresēja tik ļoti, ka puika izlēma to izpētīt pamatīgāk. Tuvojoties bērzam, viņu pārņēma kāda mistiska enerģija, kurai tas nevarēja pretoties. Tad viņš vienkārši izgaisa!"

Meitene teica, ka šis stāsts, lai arī izklausās neticams, patiesībā ir īsts.

Es biju ieintriģēta, bet tad mana māsa pieslēpoja pie manis un teica, ka mums jādodas satikt vecāki. Es atvadījos no jaunās draudzenes un devos mājup. Pa ceļam es redzēju meiteni un viņas mammu dodamies prom no kalna, tas mani uz brīdi atvieglāja, jo sapratu, ka ne par viņu, ne par sevi man vairs nav jāuztraucas.

Mani tomēr moka jautājums, kas notika ar šo zēnu...

Evelīna Tagale, Preiļu 1. pamatskolas 6. klase

Sarkaņkalna glābšana

Kādā nejaukā rītā Sarkaņkalnā iebrauca melns džips.

Mašīnā atradās pašpārliecināts biznesmenis ar četriem miesassargiem. Viņš meklēja Bērziņu Supersarkaņkalniņu, kas bija Sarkaņkalna īpašnieks. Biznesmenis gribēja nopirkt šo vietu, bet saņēma aizrādījumu par to, ka džips izbraukājis zāli.

“Tu saproti, ja visi brauks uz zāles, tās vairs nebūs!” ar rūgtumu balsī skaidroja Bērziņa padomdevējs. “Šī zeme netiek pārdota, jo sevišķi tādiem kā tu, kuriem svarīga tikai nauda, nevis daba!” padomdevējs nikni atbildēja. “Nu nekas, paskatīsimies, kuram beigās piederēs Sarkaņkalns!” nikni atcirta biznesmenis. “Te nav ko domāt, zeme pieder un piederēs Bērziņa kungam,” pārliecināti atbildēja padomdevējs. Klusēdams biznesmenis iekāpa džipā un aizbrauca lepni paceltu galvu. Kas to lai zina, kas tam biznesmenim galvā!

Pēc brīža atbrauca Bērziņš, un padomdevējs izstāstīja notikušo.

Bērziņš Supersarkaņkalniņš vienmēr visur redzēja gaišo pusi, tāpēc cerēja uz labāko, ka biznesmenis vairs nebrauks uz Sarkaņkalnu.

Pēc laika Sarkaņkalnā piknikā ieradās ciemiņi un piecūkoja teritoriju ar netīrām salvetēm un konfekšu papīriem. Citā dienā tūristi kāpa kalnā, bet aiz sevis atstāja tualetes papīru un plastikāta pudeles. Bet naktī uz kokiem kāds pakāra spaģeti makaronus. Tas bija dumji un ļoti nepatīkami. Katru dienu kalns tika apzināti piedrazots.

Bērziņš uzreiz saprata, no kuras puses vējš pūš, un uz laiku Sarkaņkalnu slēdza, lai visu uzkoptu un apdomātu. Bērziņš Supersarkaņkalniņš uzstādīja kameras un standus ar plakātiem “Saudzēsim dabu!”

Pēc laika Sarkaņkalns atkal bija atvērts. Tajā dienā ieeja bija par brīvu, katrs darbinieks vēroja katru apmeklētāju. Ieradās arī policija. Ciemiņu vidū bija Sarkaņkalna tīkotājs, ar nožēlu atzinās, ka raizes sagādājis tieši viņš un, protams, atvainojās. Tas gan bija negaidīti! Taču tas bija tikai māņu manevrs, policisti pieķēra, ka biznesmenis sita kokos naglas. Samaksāt biznesmenim vajadzēja ne tikai ar naudu, bet arī ar brīvību.

Tā nu biznesmenis iekļuva cietumā, bet Bērziņu Superkalniņu un padomdevēju dēvēja par Sarkaņkalna glābējiem. Brauciet droši ciemos, šeit ir jauki!

Kate Vidiņa, Ludzas Mūzikas pamatskolas

Bērziņa Bērziņa stāsts

Dienā, kad Sarkanāknā pieklusu putnu dziesmas, vēja šalkoņu pārrauca cilvēku čalas, bērnu smieklis un saulīte sildīja jaunus pumpurus, Bērzijs atcerējās savu stāstu...

Viņa dzīves stāsts aizsākās mazā kokaudzētavā. Vēl tad, kad viņš kā maza sēkliņa tika iesēts, citi brāļi no bērzu audzētavas, kuri jau bija paaugušies, viņu apsmēja: “Uz Sarkanāknā brauc tikai paši skaistākie bērzi! Tie būs mēs! Kamēr mēs tur dzīvosim ideālu dzīvi, tu brauksi uz vientuļo, tumšo mežu un dzīvos tur, kamēr tevi nocirtīs malkai un sakurinās krāsnī. Ha! Ha! Ha!”

Bērziņš sāka bēdāties, ja nu tiešām viņš nenokļūs Sarkanāknā? Tas taču bija katra bērziņa sapnis. Tur taču nokļuva labākie no labākajiem – diženākie bērzi uz zemes.

Tā nu bēdājoties, bērziņš stiepās garumā un nemanīja, ka diena pēc dienas paslīd garām un nu jau pēc pāris dienām pienāks lielā Šķirošanas diena. Tā bija skaista, saulaina marta diena, kad zeme vēl tikko modās no ziemas snaudas. Podiņi ar lielākiem vai mazākiem bērzu stādiņiem bija sakārtoti vienā rindā.

“Tā!” noteica kāds vecs kungs. “Mums jāizvēlas ļoti skaisti bērzi, lai nebūtu kauns tos stādīt kādā dižā un tūristu iemīļotā vietā.”

Tad sākās šķirošana. Lielākos bērzus aizsūtīja uz Daugavas krastiem, bet resnākos – uz lielāko Latvijas kalnu – Gaiziņu. Kāds tika sūtīts uz Liepājas mežiem, cits uz Kuldīgas bērzu aleju, kādu aizsūtīja pie vietējā zemnieka, Gaujmalu, Ineša krastu, Rāznu, Jelgavu, Ludzu... vēl un vēl daudzas vietas tika sauktas, un bērzu stādiņi pārvietoti, grupēti, saiņoti. Tie, kuri bija aprunājuši bērziņu un smējušies par viņu, paši tika nosūtīti uz vientuļo mežu, jo, smejojoties par citiem un lokoties, viņi paši bija kļuvuši līki. Simtiem bērziņu sūtīja uz visām Latvijas pusēm, bet vēl nevienu – uz Sarkanāknā. Pienāca arī mazā bērziņa kārtā. Pie viņa piegāja vecais vīrs, uzsmaidīja, noklepojās un teica: “Mani mīļie draugi, jau vairākus gadus meklēju jaunus bērzus Sarkanāknā un nebiju pievērsis uzmanību mazajiem stādiem. Vienmēr lūkoju pēc lielāka un spēcīgāka, bet aplūkojiet šo! Nosauksim to par Bērziņu, un tā vieta būs Sarkanāknā!” Vīrs norādīja uz mazo bērziņu un noglaudīja tā galotni. Netālu no vietas, kur pulcējās vientuļā meža pretendenti, bērziņš sadzirdēja protesta saucienus: “Kāpēc mēs netikām uz Sarkanāknā? Mēs taču esam labāki! Mēs esam lielāki un staltāki par šo sīkaļu, bet, galvenais, mēs esam dižāki! Pirmā vēja pūsmiņa šo sīko nolieks pie zemes.” Protesti nerimās pat tad, kad palete ar vientuļā meža stādiem tika iekrauta mašīnā.

Bērzijs un daži viņa draugi tika kārtoti braucienam uz Sarkanāknā. Nākamajā dienā bija plānots doties ceļā. Mašīnā, kas brauca uz Sarkanāknā, atradās vēl dažas paletes ar bērzu stādiņiem no citas stādaudzētavas. Bērzi sāka apspriest, kas viņus sagaida Sarkanāknā. Pirmais ierunājās lielākais bērzs, kas gandrīz sasniedza griestus: “Es uz to jūsu “dižo” Sarkanāknā nelieku pārāk lielas cerības, jo tur apkārt skraida mazi cilvēkbērni un lieli cilvēki, nospārda saknes, noliec zarus, *fo-togra-fē* – mūsdienās neviens nevar iztikt bez “selfijiem”, un pat bērzs viņiem šķiet jauks papildinājums foto. Un, ticiet man, tāda dzīve krīt uz nerviem!!!”

Savu viedokli par Sarkanāknā centās izteikt katrs, pat bērziņš, kurš augumā bija vismazākais, un visi viņu tā arī sauca – par Mazulīti (jāpiebilst, ka arī ar skaņas -r- izrunu viņam vēl neveicās): “Mani ladinieki vienmēr dzīvoja un dzīvos Sarkanāknā, jo mēs nākam no labas stādaudzētavas, mūs audzē zinoši speciālisti un...” Mazulīti pārtrauca

klusī šņuksti, kas atskanēja kaut kur no piekabes tālākā stūra. Iestājās klusums, bet šņuksti nerimās. Visi mēģināja saskatīt šņukstētāju, un cits caur citu jautāja: "Kas tu esi un kāpēc raudi?" "Tas ir kaut kas nebijis, ka ceļā uz Sarkanķalnu kāds bēdājas, tā nedrīkst būt, tā vienkārši nedrīkst būt!" Kad jautājumi norima, atskanēja kāda klusa balstiņa: "Es dodos uz Sarkanķalnu tāpat kā jūs un, klausoties jūsu stāstos, sajutu satraukumu par to, kas būs."

Pēkšņi mašīna apstājās. Galamērķis – Sarkanķalns sasniegts! Atvērās automašīnas durvis, un piekabē iespurdza siltais pavasara vējiņš. Bērziņi viens pēc otra tika izcelti, un nu tie ar ziņkāri lūkojās apkārt. "Cik te skaisti!" iesaucās mazais Bērzijs.

"Beidz jūsmot! Es tev saku – tevi te tikai fotografēs, un viss! Dzirdi? Un viss!" lielais bērzs norūca.

"Beidz izlunāties," teica Mazulītis, "tu jau kaitini, tu tikai saki, ka Salkanķalnā tas un šitas, bet pats te nemaz neesi bijis un neko nezini, un neko labu vēl neesi pateicis."

"Nomierinies, Mazais!" uzsauca lielais bērzs. "Kur palika tas šņukstētājs?"

"Nerunā tā, mani sauc Bērzijs, es neesmu šņukstētājs, man ir tikai mazliet... bail. Un zini, lielie runātāji dažkārt nenonāk tik tālu, cik skan viņu balsis," turpināja bērziņš. Viņš nu jau bija nomierinājies, vērojot skaisto ainavu, un sapratis, ka ir nokļuvis īstajā vietā, kur varēs plest savus zarus, sarunāties ar rīta un pavasara vējiem, klausīties putnu dziesmās, plaukt pavasaros un skaisti nodzeltēt rudenos. Un kas par to, ja kāds gribēs foto ar Bērziņu?

Jā, tas bija pirms daudziem gadiem, bet stāsts turpinās, un tā turpinājumu var stāstīt katrs, kurš atbrauc uz Sarkanķalnu un satiek Bērziņu. "Katram savs stāsts..." nodomāja Bērzijs, "katram savs..."

Astrīda Trūpa

Jānīša sapnis Pasaka

Reiz dzīvoja kāds zēns, vārdā Jānis Bērziņš. Jānis mācījās trešajā klasē un ļoti interesējās par dabu. Viņam bija iemīļotā vieta, kur atpūtās no dienas burzmas. Kādu dienu Jānītis devās uz šo vietu, ko sauca Sarkaņkalns. Tur auga liels, kupls bērzs, kuram tur ļoti patika, jo vēl nebija ieradušies cilvēki, kas bojātu šo skaistumu un klusumu. Jānītis nolēma atpūsties zem bērza, jo bija silta un saulaina diena. Apsēdies zem koka, pats nemanot aizmiga.

Jānītis sāka sapņot atpūšoties ozola ēnā, un, skat, viņa saldo atpūtu vēro vāverīte kuplastīte. Viņš bija pārsteigts, ka negaidītā viešņa ar viņu runā un ka saprot, ko rudaste stāsta. Vāverīte satrauktā balsī klāsta, kas ir noticis: "Mūsu skaistajā mežā, kur aug daudz dažādu ziedošu augu, tika izbērti atkritumi. Kaut arī daudzus gadus par šo mierīgo vietu neviens neinteresējās, pēkšņi tiek gāzti atkritumi. Vai tu varētu palīdzēt glābt mežu?" To dzirdot, Jānītim radās ideja, jo vēlējās, lai būtu izdarījis kaut ko dabas labad. Viņš lūdza, lai sapulcē visus meža iemītniekus, kas vēlas glābt mežu. Nu kuplastīte devās ziņot par ārkārtas sapulci, kas notiks pusdienlaikā.

Nu Jānītis ar vāverīti devās uz mežu. Gar mežu tecēja strautiņš, tāpēc nevarēja vienkārši pāriet. Vāverīte bija ātra un lokana, viņa pārlēca pār strautiņu, un Jānītis sekoja līdzi, bet samirka. Tomēr pēcpusdiena bija silta, drēbes izžuva un abi nokļuva līdz vietai, kur pulcēsies visi, kas vēlas palīdzēt.

Kuplastīte bija izdarījusi labu darbu, jo bija sanākusi lielākā daļa dzīvnieku, kas vēlējās mežu glābt. Jānītis bija ļoti satraukts, jo nezināja, vai viņa plāns izdosies vai izgāzīsies. Nu viņš deva norādījumus, lai plāns tiešām izdotos. Putniem bija misija ziņot, kad ierodas šie atkritumu izgāzēji. Zaķiem un ežiem bija nemanot jāpārdur riepās, lai nevarētu izklūt no meža. Vilkiem un lāčiem jānobiedē tie, kas atkritumus izgāž. Protams, Jānītis izdomāja, ka piesārņotājiem liks visu sakopt. Viņam šķita, ka tas ir labs plāns. Mežs vēl nekad nebija piedzīvojis tādu cilvēka un dzīvnieku sadarbību.

Nebija ilgi jāgaida, kad iesārņotāji bija klāt. Putni bija vietās un laikus bija paziņojuši par ļaundaru klātbūtni. Jānītis deva komandu, lai zaķi un eži dodas uz norādīto vietu un ar svarīguma apziņu veic savu misiju. Lāči un vilki bija noslēpušies, lai tos nepamana. Nu jau aizsārņotāji bija tur, kur putni arī paredzēja, kur tie dosies. Kamēr meta laukā atkritumus, eži un zaķi bija izdarījuši savu darbu. Kad vainīgie grasījās doties prom, tas neizdevās, jo bija cauras riepās. Viņi bija neizpratnē, kāpēc nevar pabrukt, un tad pamanīja – riepās caurumi kā eža adatiņas. Tagad kārta bija vilku un lāču uznācienam, un tie, protams, izdarīja lielisku darbu. Jānītis domāja, lai tie, kas atkritumus izmetuši, savāc tos. To arī viņi izdarīja, jo bija pārāk nobijušies, lai iebilstu un turētos pretī tādai saliedētai komandai. Jānītis bija laimīgs, ka ir izdevies viņa plāns un ka šis skaistums, kas te, mežā, ir, tiks saglabāts.

Nu Jānītis no šī sapņa bija pamodies un domāja, cik labu darbu ir paveicis. Kaut gan tas izrādījās sapnis, viņš zināja, ka tuvumā ir mežs un ka tas ļoti patiks.

Karīna Vulāne

Bērziņš Sarkaņkalnā

Pasaka

Reiz lidoja maza sēkliņa, vējš to nesa. Vējš kļuva klusāks, un mazā sēkliņa piezemējās Sarkaņkalnā. Guļ tā un domā: "Kas es esmu? Kas tagad būs?" Kamēr sēkliņa uztraucās par sevi un savu nākotni, atskrēja mākonis, sākās lietus. Tas bija tik kluss un maigs, ka brūnā sēkliņa nomierinājās un aizmiga.

Pēc lietus uzspīdēja pavasara saulīte ar spožu gaismu un maigiem saules stariem, tā sasildīja dzīvības pilno sēkliņu. Pašai nemanot, sēkliņa sāka augt, tai parādījās pirmais baltais asniņš, tik trausls kā zāles stiebriņš.

"Re, kas es esmu! Esmu zāle!" sēkliņai kļuva jautri. Viņa skatījās apkārt uz zāli pļavā, uz upi, kas tecēja tepat, Sarkaņkalnā, un sajutās tik droši un viegli, jo uzskatīja sevi par zāli.

Pagāja kāds laiks un sēkliņa pamanīja, ka pastiepusies krietni augstāka par zāli.

"Tad es neesmu zāle?! Kas es esmu?" sēkliņa atkal jutās satraukta. Viņai pat prātā nebija, ka viņa izaugs par bērzu. Viņa pārsteigtām acīm lūkojās apkārt un minēja, kuram augam ir līdzīga...

Vasara beidzās, putni pulcējās lidojumam uz siltām zemēm. Visiem kokiem lapas krāsojās košas, spilgtas un aplāja zemi. Dažiem kokiem lapas bija dzeltenas, citiem – sarkanas. Tad Bērziņš pamanīja, ka viņam arī ir lapas! Bet to nav tik daudz kā lielajiem kokiem, un lapiņas ir sīkas.

"Man arī ir lapiņas! Tās arī ir dzeltenas! Tās krīt, un ar tām rotaļājas vējš!" Bērziņš bija satraukts, jo nevarēja saprast, kas notiek. Viņš neticēja, ka arī ir koks, jo nemaz nebija līdzīgs kokiem.

Katru dienu palika aizvien aukstāk. Vējš bija spēcīgs, tas vairs neaiņāja mazos zariņus, bet likās, ka rauj nost katru nenobriedušo zariņu. Lietus pakšķināja gandrīz katru dienu, turklāt visam tika uzvilks pelēks mētelis.

Kādā rītā Bērziņš pamanīja, ka upe vairs netek! Visapkārt bija balts! Bija uzsnidzis pirmais sniegš, Bērziņš to agrāk nebija redzējis. No mākoņiem reizēm nolūkojās saulīte.

"Cik skaisti! Viss balts! Sniegš mirdz kā zvaigznes nakts debesīs! Man ir siltāk? Mani apskauj un silda sniega kupenas."

Bērziņš vēroja izmaiņas dabā, viņam tas viss bija pirmo reizi, viss likās nezināms. Bērziņam tik ļoti patika saulainās dienas un bija ļoti skumji, kad saulītes nebija.

Ziema ir gara, bet drīz vien to nomaina pavasaris.

"Putni, tie atgriežas! Putni dzied! Upē atkal mutuļo dzīvība, un tajā pīles peld!" priecājas Bērziņš.

Bērziņš vēl nemanīja, ka pastiepies lielāks un stiprāks. Viņam izauga vairāk zariņu, un stiebriņš jau līdzinājās jaunam, dzīvību alkstošam kokam.

Nejauši Bērziņš pamanīja, ka pretējā krastā arī aug koki.

"Cik skaisti koki!" domāja Bērziņš, skatoties uz bērziem pretējā upes krastā. "Tie koki ir tik augsti un slaidi! Viņiem tik labi augt visiem kopā... Es arī gribētu būt tāds un augt ar viņiem." Bērziņš jutās vientuļi, viņš joprojām nezināja, kas viņš ir.

Pavasaris kokiem bija uzdāvinājis jaunas lapas. Bērziņš pamanīja, ka viņam arī tās izaugušas un zari nav tik sīki kā rudenī. Bērziņam ļoti patika skaņa, ko radīja viņa lapas, kad pūta vējš.

Nedaudz vēlāk Bērziņš ieraudzīja netālu no sevis koku un nodomāja: “Kāpēc es šo koku agrāk neredzēju? Laikam biju pārāk mazs.” Tad Bērziņš uzdrošinājās sākt sarunu ar koku:

“Labdien, vai tu esi koks? Kā tevi sauc?” jautāja Bērziņš.

“Sveiks! Jā, es esmu koks, mani sauc Apse,” atbildēja koks, pasmaidīja un pamāja ar zaru.

“Vai arī es izaugšu par apsi?” jautāja Bērziņš.

“Nē, tu neesi man līdzīgs. Es biju pavisam citādāks, kad biju mazs. Pajautā Ozola kungam. Viņš ilgi dzīvo un visu zina,” ieteica Apse.

Bērziņš sakautrējās, apskatījās apkārt un ieraudzīja vairākus kokus. Tie visi likās lieli un gudri. Kā lai zina, kurš no tiem ir Ozola kungs? Nedaudz padomājot, Bērziņš tomēr sadūšojās jautāt.

“Labdien, atvainojos, kurš no jums ir Ozola kungs?” skaļā balsī prasīja Bērziņš, lai viņu noteikti visi labi sadzird.

“Labdien, maziņais! Es esmu Ozola kungs! Tu noteikti gribi kaut ko zināt, jautā droši, nekautrējies,” atbildēja vislielākais un dižākais koks.

“Jā, Ozola kungs, es gribu zināt, kas es esmu, kas es kļūšu, kad izaugšu?” prasīja Bērziņš.

“Ha-ha-ha! Tu taču esi mazs Bērziņš! Tu izaugsi par lielu, skaistu, slaidu koku!” labvēlīgi smaidot, atbildēja Ozola kungs.

“Paldies, Ozola kungs! Bet vai šeit ir bērzi? Mani moka ziņkāre, kāds es kļūšu liels.” Bērziņš bija priecīgs, ka tik gudrs un liels koks sniedza viņam, tādām mazām, mazām, atbildes, tāpēc jautāju visu, ko viņam gribējās uzzināt.

“Nē, blakus mums neaug bērzi. Visi bērzi ir upes otrā krastā. Tevi, kad biji sēkliņa, uz mūsu krastu atnesa ļoti spēcīgs vējš. Un tagad tu augsi šeit,” noteica Ozols.

“Es te būšu viens?” satraukti jautāja Bērziņš.

“Nē, mēs esam tev blakus. Un, kad kļūsi liels, arī tev būs savas sēkliņas, tās kritīs zemē no taviem zariem, un no tām izaugs mazi bērziņi,” paskaidroja Ozola kungs.

“Cik labi! Cik jauki! Es taču sapņoju kļūt tieši par bērzu! Es neesmu viens, man esat jūs visi. Pateicoties spēcīgam vējam, bērzi augs arī šajā krastā!” Bērziņš priecājās no visas sirds.

Aizsteidzās vairāki gadi. Gadalaiki nomainīja cits citu. Bērziņam joprojām patika saule, sniegs, vējš, kas spēlējās ar lapām. Drīz zaros iemetās rudens skaistums, un putnu dziesmas vēstīja par gaidāmo tālo lidojumu. Koki apkārt bija draudzīgi, viņi visi kopā sarunājās, apsprieda laiku, kad putni atkal atgriezīsies un sāksies jauns pavasaris.

Kādu dienu pavasara beigās lielais un skaistais Bērziņš dzirdēja balstiņas visapkārt. Bērziņš paskatījās lejā un ieraudzīja mazus bērziņus. Tie savā starpā strīdējās, kas viņi būs, kādi izaugs, kas ir apkārt. Bērziņš uzreiz atcerējās sevi bērnībā, kā arī atmiņā uzplaiksnīja Ozola kunga vārds.

“Nu re, tās manas sēkliņas aug! Koki, Apse, Ozola kungs! Skatieties, manas sēkliņas beidzot izaugušas par maziem bērziņiem! Tagad te izaugs daudz bērzu!”

Bērziņš Sarkanā jūtas patiešām laimīgs un gandarīts. Tagad viņš nav vienīgais bērzs šajā upes krastā!

Maģiskais Sarkaņkalns

Katra ikdiena sākas ar ko jaunu. Es esmu Bērziņš, neparasts bērzs. Kā jau lielākā daļa koku, arī es dzīvoju mežā. Parasti manus rītus ieskandina lakstīgalu dziesmas, rožaini sārtās debesis un spilgti siltā un dzeltenā saule kā milzīga saulespuķe, kura, debesīs iekārta, dienu pavada ejot ar mani kopā. Esmu neparasts, jo katrā manā ikdienas solī es esmu drošībā, man apkārt vienmēr ir mani iedomu draugi. Es iztēlojos, kā sarunājos ar viņiem, un viņi man tik ļoti daudz stāsta par šo apkārtni, kuru sauc daba. Viennozīmīgi viņu mīļākā dabas ietvertā vieta ir Sarkaņkalns, jo par to viņi stāsta visvairāk.

Tur esot skaistāk kā nekur šajā pasaulē. Lakstīgalas ne tikai dzied, bet arī visas dienas garumā rīko īstus koncertus, kuru laikā rožaini sārtajās debesīs parādās īstas rozes. Tās vakarā zaigo, un pie debesīm milzīgo saulespuķi aizstāj liels, apaļš kristāls. Tas ik vakaru ir tik spožs, ka pat neviena lampa pie mājas griestiem nevar aizstāt tā gaismu.

Tur ir vasara, arī šeit ir vasara, bet tā nav tāda kā Sarkaņkalnā, tā viņi saka.

Ir vakars, un es dodos pie miera. Debesis ieslēdz savu laternu, un es jūtu, kā mani acu plakstiņi aizveras un visapkārt satumst.

“Nāc, iesim! Iesim uz pasaulē skaistāko vietu. Nāc! Paskat, cik pasakaini! Vai nejūti, kā gaiss iesmaržojas un kā zeme zem kājām iesmejas par tavu nevilus lielo ieelpu, mēģinot sajust rožaini smaržīgo gaisu? Skrienam, Bērziņ, paskat...” es pamostos.

“Kas, kas man bija jāredz?” es skaļi ierunājos, nepamanot, ka esmu jau atvēris acis.

Tā visa diena paskrien, es vairs nedzirdu lakstīgalas un nepamanu iesārtās debesis, jo pa galvu man šaudās tikai viena doma – kas man bija jāredz?

Nākamajā vakarā es eju gulēt daudz ātrāk, cerot, ka sapnis, kurš mani apciemoja pagājušā naktī, apciemos arī šonakt, bet tā tomēr nenotiek. Es nevaru savu ziņkārību atturēt, es vēlos zināt, kas man bija jāredz. Nākamajā rītā jaunākajā avīzē atrodu adresi, kur atrodas Sarkaņkalns. Es tur došos, lai arī cik ilgi un cik tālu man būtu jābrauc! Paņemu līdzī visu sev vajadzīgo. Labi, šis “visu” nenozīmē daudzus apģērbus un citādas nevajadzīgas lietas. Es paņemu tikai stikla burciņu, tā man ir mīļa un tur glabāju sev visu svarīgo. Viņu ņemu līdzī it visur, kur vien dodos, jo tu nekad nevari zināt, ko īpašu vari atrast vai sastapt pa ceļam.

Ceļš ir visai īss, es nemaz nepamanu, kur paskrien laiks. Sēžot autobusā, gar logu skrien garām stalti kungi ar zaļiem matiem, izskatās, ka visi saposušies – acīmredzot šovakar kaut kur dosies. Atkal mana ziņkārība ņem virsroku, bet tad pēkšņi braucošais autobuss apstājas un šoferis liek manīt, ka esam klāt. Es paveru skatu uz blakusesošo logu, un tur paveras skats uz vietu, kādu noraksturoja mani iedomu draugi. Izkāpjot no autobusa, gaiss ir tieši tāds, kā manā sapnī nezināmā būtne man teica – tik smaržīgs. Aizveru acis un cenšos saklausīt smejošo zemi sev zem kājām... Un tā patiesi iesmejas, un es iesmejos viņai līdzī! Tad tā izskatās tajās pasakās, kuras rakstījuši visi pasaules slavenākie rakstnieki! Protams, šeit māju jumti nav no marmelādes, un zāle nav no cukurvates. Zāle šeit ir zaļa, cik zaļš var būt pats zaļākais krāsu spainis ar viszaļāko krāsu tajā iekšā. Sarkaņkalnā ir māja, un tā atkal ir tāda, kāda nekur citur pasaulē, jo tāda ir tikai šeit.

Esmu paņēmis pienācīgu atvaļinājumu, kuru pavadīšu kā parastu ikdienu. Labi, meloju... Esmu šeit ieradies, lai apmierinātu savu ziņkārību un tā mani sapņos neatstātu neziņā. Beidzot es esmu šeit!

Sarkaņkalns ir liels un dienā vismaz četras reizes staigāju augšā–lejā, augšā–lejā. Jūs noteikti, mani ieraugot, nodomātu, ka esmu zaudējis prātu un cenšos to atrast, bet tā nebūt nav! Es cenšos salikt šos puzzles gabaliņus no saviem sapņiem, salikt kopā, lai man beidzot būtu skaidrs, kāpēc šī ir visskaistākā vieta!

Pirmo nakti pavadu zem rožainās debess. Tā patiesi zaigo! Te pēkšņi krīt zvaigzne, un atceros, ko man kādreiz teica mamma: “Kad redzi, ka pie debesīm ātri nozib un nokrīt kas ļoti spožs, ātri, ātri ievēlies vēlēšanos, bet nevienam to nekad neizpaud, jo tad tā nepiepildīsies.” Es aizveru acis un ievēlos, bet es nevienam neteikšu, ko. Ja piepildīsies, tad gan pastāstīšu.

Gulēt zaļajā zālē bija tā, kā gulēt uz mākoņa, es tā pieņemu, lai gan nekad neesmu gulējis uz mākoņa, bet to pielīdzinu šai koši zaļajai zālei. Visi paliek lielajā Sarkaņkalna mājā, kura atrodas tepat netālu, bet ne es – es izvēlējos šo nakti pavadīt ārpus četrām sienām, ārpus skaļuma... Jūtos kā zinātnieks, kas visiem spēkiem vēlas atklāt ko jaunu, ko nebijušu. Es atklāju!

Rīts ir skaists, nu kā jau es to nojautu – no nostāstiem. Lakstīgalas sarīko īstu koncertu, un izvēršas īsta balle, tikai nesaprotu, kādēļ neviens nedejo, kāpēc nav līksmu seju un smieklu? Vai es vienīgais viņas sadzirdu? Vai man vienīgajam šķiet, ka esmu pasakā? Tad nu labi, lai tā būtu, es esmu pasakā un centīšos šīs trīs dienas pavadīt tā – it kā šeit būtu tikai es, daba un šie brīnumainie koncerti.

Dienu pavadu zīmējot. Devos uz māju, lai pajautātu, vai tur nebūtu aizķērusies kāda balta lapa vai pat labāk kāds audekls, uz kura varu izpausties ar krāsām. Protams, arī krāsas pajautāju, bet ne otas. Uznesu savu krāsu paleti un balto lapu līdz paša kalna galotnei un tur apsēdos. Ievelku elpu, uz pāris sekundēm pieveru acis un iemērcu pirkstu krāsā, tad ar vieglu pieskārienu to uzlieku uz baltā papīra. Paiet minūtes, un sāk palikt tumšs. Nē, izrādās pagājušas stundas! Liekas, ka šeit laiks skrien ātrāk nekā tad, kad biju mājās. Paskatos uz lapu, kura pirms vairākām stundām bija pilnībā balta, tagad to klāj visas varavīksnes krāsas.

Neatliek nekas cits, kā doties pie miera. Aizveru acis un ar nepacietību vēlos ātrāk aizmigt, lai atkal jau būtu rīts.

Rīts un koncerts, bet šodien jau ir cita programma, vairs nav līksmu melodiju, bet ir lēnas un nostalgiskas. Jūtu, ka šī ir īstā diena, lai dotos garā pastaigā gar ezeru. Paņemu sev piederošās divas lietas – zīmējumu un stikla burciņu – un dodos.

Es ielūkojos ezerā un ūdens atspulgā ieraugu sevi. Tas esmu es un izskatos tieši tā, it kā skatītos īstā spogulī. Kā tas ir iespējams? Kā ūdens var būt spogulis? Mana ziņkārība mani vai nobeigs no visiem šiem jautājumiem, kuri riņķo manā galvā. Turpinu savas gaitas un dodos tālāk. Sastopu staltos kungus ar zaļajiem matiem, sasveicinos, viņi man stāsta par šo vietu, un es salīdzinu ar to, ko stāstīja mani iedomu draugi. Viss sakrīt, izliekos, ka esmu izmeklētājs, viņu liecības sakrīt. Esmu nonācis pie šīs izmeklētās lietas noslēguma, un tas ir tieši tāds, kādu nojautu, šī ir skaistākā vieta uz pasaules!

Diena ir paskrējusi, un šo nakti nolemju pavadīt blakus ezeram, lai no rīta varētu atkal pārlicināties, ka neesmu mainījis savu izskatu un ūdens atspulgs man parādīs tieši to pašu, ko jau redzēju, kad pirmajā reizē tajā ieskatījos.

Es pamostos no spožās saulespuķes debesīs, kura mani cenšas pamodināt, lai nenokavēju savu autobusu. Kā? Kā tas iespējams, ka šīs dienas tik ātri ir pagājušas? Tās

paskrēja, un es atkal nonāku pie vēl vienas lietas noslēguma – šeit laiks skrien tik ātri, ka no rīta, aizverot acis, atverot jau gaisma sevi aizstājusi ar krēslu.

Es dodos uz autobusu un nesteidzos, lai varētu vēl pēdējo reizi apskatīt sevi ezera ūdens atspulgā, lai varētu apskatīt visu, visu sev apkārt, lai varētu nofotografēt sev atmiņā šo skaisto skatu un cerēt, ka tas nekad neizgaisīs no mana prāta. Iekāpju autobusā un aizveru acis, lai vēlreiz redzētu visu, ko esmu nofotografējis savā prātā, lai vēlreiz sajustu smaržīgo gaisu...

Ar smaidu sejā es esmu mājās, es esmu šeit un priecājos, ka man ir stāsts, kuru varēšu stāstīt saviem iedomu draugiem, un viņi brīnīsies.

Uz galda nolieku savu burciņu, un tajā guļ maza, vairākas reizes salocīta lapiņa, kurā zaigo varavīksnes krāsas, kurā attēlots Sarkanķalns. Aši piespraužu to pie griestiem virs gultas, lai katru rītu pamostoties varu sadzirdēt, atceroties lakstīgalu uzvestos koncertus un skaistos skatus, kurus manveltīja daba, Sarkanķalna īpaša daba.

Un, protams, vēlēšanās – tā piepildījās, es pavadīju visskaistākās trīs dienas savā mūžā, un tās bija maģiskas.

Tā vieta ir maģiska. Sarkanķalns ir maģisks. Tā patiesi bija pasaka!

Laura Siliņa, Aizputes pamatskolas 2. klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

Reiz dzīvoja princis Gvido. Viņš bija iemīlējis princesi Adelīnu. Kādu dienu Gvido Adelīnai aizveda brīnumbērza tāsi, lai iestāda. Adelīna nākamajā dienā nodomāja stādīt, bet ieraudzīja pa logu, ka ir pārāk daudz bērzu. Princesei iešāvās prātā doma – aizbraukšu uz Sarkaņkalnu, bet... tad jau bērza tāss novītīs! Pēkšņi Adelīna ieraudzīja, ka jau ir krēsla. Viņa aizgāja gulēt.

Nākamajā dienā Adelīna bērza tāsi iestādīja puķu podā. Tad viņa teica tēvam, ka brauks stādīt brīnumbērza tāsi, bet karalis jautāja:

“Kas kops?”

“Reizi nedēļā braukšu pati.”

“Labi,” atteica karalis. “Bet ar ko Tu brauksi?” viņš vēl neatlaidās.

“Braukšu, ar ko braukšu!” atbildēja Adelīna.

Adelīnu sagaidīja princis, un abi aizgāja. Iestādījuši laimīgi apvilka žodziņu, lai nesamīda.

Aplaiстīja, lai nenovīst, un devās mājās. Viņi brauca kopt jauno kociņu arvien retāk un retāk, kamēr aizmirsā.

Pēc gada bērziņš kļuva liels un skaists. Tādā veidā putni sāka pierast pie viņa. Kad Adelīna atcerējās, tad aizbrauca un redzēja bērziņam gan rokas, gan kājas, muti, acis un pat degunu, vēl arī matus. Viņa jautāja bērziņam:

“Tev kāds uzzīmējis muti, degunu un acis?”

Bērziņš pēkšņi atbildēja:

“Nē!”

Princese lika, lai pasauc karali. Nu, kad karalis atbrauca, viss tika pierakstīts. Adelīna pateica ardievas kociņam un aizbrauca mājās. Nākamajā dienā princese izlasīja pierakstīto un bija laimīga. Bērziņš aizgāja padzerties un paaugās. Bet tā pamanāmi, jo viņš nepadzērās tā mazliet, bērziņš izdzēra visu dīķi! Zemniekam tas bija jāpielej no jauna.

Pēc daudzām nedēļām putni iemācīja bērziņam dziedāt. Tā viņš sasauca visus putniņus. Tiem ļoti, ļoti patika dziesmas! Vēl putni viņam iemācīja putnu valodu, un visi dzīvoja kopā.

Kādu dienu bērziņš padziedāja, un zemnieks nevarēja saprast, kas dzied. Pagāja ilgs laiks, kamēr viņš saprata, ka dzied bērziņš. Adelīna gribēja noskaidrot, kas notiek ar bērziņu, un devās to darīt. Viņa saprata, ka bērziņam iet labi, un gribēja braukt mājās, bet pēkšņi dzirdēja, ka kāds dzied. Princese devās atpakaļ noskaidrot, kas dzied, un prasīja, vai tas nezina, kas dzied, jo zemnieks to tiešām nedara! Bērziņš atzinās, ka viņš to dara, un uzdziedāja. Adelīna tam tiešām noticēja, un ar laiku visi sāka ticēt. Arī tad, ja viņš mānītos, bet kociņš nekad nemeloja! Ne visiem tā sanāk, ka uzticas pilnīgi visi. Tā ritēja viņa ikdiena. Ik pa laikam atbrauca Adelīna ar Gvido un viņu apciemoja. Tā arī viņa dienas ritēja – dziedot un spēlējoties.

Madara Patrīcija Stalīdzāne, Mārupes pamatskolas 4. b klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

Stāsta varonis Bērziņš no Sarkaņkalna ir no novada, kas atrodas Latgales sirdī. Tā galvenās atšķirīgās iezīmes no citiem kokiem ir baltā miza un gludas lapas ar spīdīgu virsmu. Jaunībā Bērziņu salieca stipras lietusgāzes, un tas vairs neiztaisnojās.

Otra stāsta varone ir Piepe, kas izaugusi uz Bērziņa stumbra ārpusē un ir samērā sīksta. Tā bija čakla un gatavoja vietu dzīvošanai visādiem dzīvniekiem.

Pirms četriem gadiem aizsākās abu stāsta varoņu draudzība. Viņi viens otru sauca par draugiem, bija atklāti viens pret otru, neapcēla, neaprunāja viens otru, starp viņiem nepastāvēja sacensība. Viņi bija vienoti.

Šajā rītā vējš iegriezās no ziemeļrietumiem un spēcīgās brāzmas jau sasniedza vētras stiprumu. Tajā pašā laikā Piepe centās izrunāt līdz galam nepateikto Bērziņam, jo viņa patiesi atvēlēja savam draugam laiku un uzmanību tādēļ, ka viņš viņai ir svarīgs, nevis tāpēc, ka tā ir jādara.

“Tu saki, ka tev nepatīk, kā tu izskaties? Nu, diezin vai vispār ir kāds, kas būtu pilnīgi apmierināts ar savu ārējo izskatu. Pretēji tev, kas iemīlējās pats sevī, kad ieraudzīja ūdenī savu atspulgu, dažus gandrīz vai pārņem skumjas, kad redz sevi,” sacīja Piepe un turpināja.

“Pirms tu sevi nodēvē par neglīto pīlēnu, pajautā sev, cik daudzi no taviem trūkumiem ir īsti un cik – iedomāti. Vai tas, kas tev nepatīk sevī, tiešām ir tik neglīts? Vai varbūt citi tev liek tā domāt?”

“Tātad nav nekāda pamata kļūt drūmam tāpēc, ka es neizskatos kā citi?” jautāja Bērziņš.

“Kāpēc tev būtu jāpiemērojas citiem? Ja citi nelabvēlīgi izsakās par to, kā tu izskaties, vai tad tie to dara, lai tev palīdzētu, vai vienkārši pazemotu?” jautāja Piepe.

Iestājās klusums, un Bērziņš pie sevis nodomāja: “Vienmēr ir jāmāk pastāvēt par sevi, es vienmēr esmu to zinājis.”

Vējš nerimās visas dienas garumā, sākās stipras lietusgāzes un pērkona negaiss. Un šādā vējā lūst ne viens vien koks. Bērziņš, vēl neapzinoties vētras nodarītos zaudējuma apmērus, sajūtās dikti vientuļš, kad pēkšņi viņš sadzirdēja klusā balsī Piepi, kas visu šo laiku sīkstī stiepās pa stumbru.

“Šis laiks ir bijis brīnišķīgs, un mēs lieliski to esam pavadījuši,” Piepe sacīja pēc šķiršanās ar savu ilggadējo draugu.

Šķiršanās vienmēr ir sāpīga. Arī tad, ja tās iniciators neesi tu pats, jārēķinās ar to, ka tevi nomāks vientulība, vainas apziņa un vēl daudz kas cits. Kā dzīvot tālāk?

Gunita Vjakse, 6. klase

Ciemošanās pie Bērziņa Sarkaņkalnā

– Labdien! Tu esi Bērziņš, vai ne? Tāds lepns, stalts, ar augsti paceltu galvu! Tev arī tāšu zābaki! Tevi pazina dzejnieks Arvīds Skalbe? No kurienes Tu esi?

– Labdien! Tu esi zinātkāra meitene. Vai zini, kur atrodamies?

– Esam augstu kalnā. Nu ja, “Kalnam pāri pretī panāk – bērzi tāšu zābakos.” Cik labi te būtu ziemā braukt ar ragaviņām vai slēpēm. Ai, redzu tik tālu, tālu... Un tur vēl kalns, un vēl.

– Mēs esam Sarkaņkalnā. Te patiešām ziemā var slēpot, izbaudīt ziemas priekus, bet pārējos gadalaikos skriet, iet pa takām pa vienam vai kopā. Katrā ziņā te ir ļoti skaisti.

– Kāpēc Sarkaņkalns? Kas te sarkans? Ai, neatbilde, Bērziņ! Iedomājos to skaistumu, kad te, norietot sarkanai vakara saulei, deg Līgo ugunskurs un, uzlecot sarkanai rīta saulei, arvien vēl tas deg. Vai tad nav pelnīts nosaukums?!

– Jā, meitenīt, laikam būs jāapjautājas vietējiem ļaudīm vai kalna ciemiņiem, kāpēc tad īsti ir tāds nosaukums šim kalnam.

– Pag, ieklausies, kā te tālu skan! Kas tas ir?

– Es jau zinu, esmu taču no apkārtnes meža! Mežs ir manas mājas, mana ikdiena! Tās ir meža balsis: putnu dziesmas, koku šalkas, vēja čuksti, zāles rasa. Tas ir neatkarīgi no gadalaika, jo tas viss te palicis, te, mežā un kalnā. Esmu te jau kopš mazotnes. Vējš mani atpūta kā mazu sēkliņu no tā lielā bērza. Silta saule un sniega sega mani saudzēja, slāpes remdēju rasā. Putniņi mani ieaijāja miegā. Bet cilvēki, kas te nāca, mani ieraugot, pasmaidīja un teica: “No šī mazā kociņa reiz izaugs varens bērzs!”

– Ai, dzirdu! Te skan ļaužu gaviles, prieks un sajūsma par visu dabisko!

– Cilvēki te brauc, jo grib sajūst īstu dabu. Kāds brauc ziemā, kāds vasarā, bet kāds katrā gadalaikā, lai salīdzinātu. Mana ikdiena paiet tur, meža ielokā, tāpēc redzu.

– Bērziņ, ko vēl Tu redzi?

– Es redzu, kā gadalaiks nomaina gadalaiku, bet mēs, koki, augam, dodam pajumti putniem un dzīvniekiem un priecējam cilvēkus. Starp citu, vai šogad esi padzērusies bērzu sulas?

– Jā, tās ir ļoti gardas un veselīgas!

– Bet, kad pienāks laiks, arī turpinām darīt labas lietas, piemēram, šūpuļzirdziņā šūpojot bērnu vai pasniedzot krēslu, lai atpūstos, vai arī Tavā skolas solā.

– Vai tik mana vecmamma nemaiza mīklu ar bērza karoti, ko grebis mans tētis! Nākamreiz, kad apciemošu šo vietu, atvedīšu viņas ceptos pīrāgus. Padalīsies ar putniņiem. Bet es noteikti atkal atbraukšu. Nezinu tikai, vai ar klasi, vai vecākiem, taču zinu, ka gribu šo vietu parādīt arī citiem.

Paklau, Bērziņ! Kā būtu, ja te, kalna galā, būtu panorāmas rats?! Tāds liels un apaļš! Bet tikai, lai tas grieztos lēni, lai visu varētu apskatīt. To klanu, to kalnu, to mežu un tās lejas, un vēl tās debesis virs mums.

– Kāpēc ne? Tad arī es izsliešos stalts un pamāšu tiem, kas lūkosies no tā rata. Bet lepns es esmu nevis tāpēc, ka iedomīgs, bet tāpēc, ka varu būt te, Sarkaņkalnā.

– Man jādodas, Bērziņ! Bet noteikti atgriezīšos, es apsolu, jo te patiešām ir skaisti.

– Labi, meitenīt! Par Tavu atnākšanu man pačivinās putniņi, kas sajūtīs to pīrāgu smaržu. Nāc vien viena vai kopā ar citiem!

Miks Vilcāns

Bērziņš Sarkaņkalnā

Reiz dzīvoja Bērziņu ģimene. Vīrs ar sievu un trīs bērniem (mamma, tētis, vecākā māsa, vidējais brālis un jaunākais brālis). Visu laiku ģimene domāja par to, lai veselīgi dzīvotu un lai mazāk piesārņotu dabu. Šķiroja atkritumus, pēc iespējas mazāk izmantoja plastmasas maisiņus, stāstīja kaimiņiem, ka mēslojot nav labi un tā tālāk.

Tad mammai radās ideja, kā vēl vairāk palīdzēt dabai:

“Mēs varam nopirkt bērzu birzi, kas ir piemēslota un kam vajag mūsu palīdzību!” ierosināja mamma.

“Bet kāpēc tieši bērzu?” jautāja tētis.

“Nezinu, mans mīļākais koks ir bērzs, turklāt pavasarī varēsim ievākt bērzu sulas,” atbildēja mamma.

“Zinu!” iesaucās tētis.

“Ko?” vaicāja mamma.

“Nesen avīzē lasīju, ka Sarkaņkalnā ir viens piesārņots mazu bērzu mežs!” atbildēja tētis.

“Bet tas taču ir netālu!” iesaucās vecākā māsa.

“Tad nopērkam to!” vienbalsīgi iesaucās Bērziņu ģimene.

Sacīts darīts! Pēc nedēļas Bērziņu ģimenei piederēja neliels, piesārņots bērzu mežs. Bērziņu ģimene savā brīvajā laikā vāca atkritumus gandrīz gadu, līdz bērzu mežs bija tīrs. Vidējais brālis izmeta konteinerā pēdējo plastmasas glāzīti, kas vēl bija palikusi mežā.

“Tagad laiks svinēt!” gaviļēja tētis. Tad, kad Bērziņu ģimene nosvinēja, bija jāgaida pavasaris, lai ievāktu bērzu sulas.

“Bērzi aug ātri,” teica tētis, “līdz pavasarim tie būs īsti milzeņi!”

Kad pienāca pavasaris, Bērziņu ģimene atkal atbrauca uz bērzu mežu un bija ļoti pārsteigti par divām lietām. Pirmā lieta – bērzi bija milzīgi. Otrā lieta – mežs atkal bija piemēslots.

“Kurš cūka to izdarīja?” dusmīgs prasīja tētis.

“Droši vien kāds tos te atnesa, jo ir milzīgs slinkums,” teica jaunākais brālis Bērziņu ģimenē, tad paņēma lupu un sāka pētīt atkritumus. Tūlīt pat viņš atrada pasi, caurus cimodus un cauru, taču ļoti dārgu kurpi (tās ir noderīgākās lietas, lai atrastu vainīgo).

“Bet es taču ziņu, kurš ir vainīgais!” iesaucās tētis.

“Mūsu kaimiņš, nejaukais Frīdis, staigāja ar tik dārgām kurpēm un ar cauriem cimdiem!” iesaucās mazākais brālis.

“Tas vēl nav viss,” teica vecākā māsa, “pasē redzams viņa vārds un uzvārds!”

“Bet pase vēl izskatās jauna! Kāpēc viņš to te atstājis?” jautāja mamma.

“Lieliski!” teica tētis, “tagad mēs to čali varam iesūdzēt tiesā! Tomēr, lai tiešām būtu droši, paņemsim kameru, noliksīm notikuma vietā un atstāsim, lai tā filmē visu dienu un arī nakti. No rīta paņemsim un pārbaudīsim ierakstu. Ja būs redzams, kā viņš to dara, tad iesūdzēsim viņu tiesā!”

Sacīts darīts! No rīta Bērziņu ģimene uzlika kameru un gaidīja dienu un nakti. Tad nākamajā rītā to paņēma un pārbaudīja ierakstu, un atklāja, ka nejaukais Frīdis

izkrauj atkritumus un sāk kaut ko meklēt. Bērziņu ģimene nesaprata, ko tieši nejaukais Frīdis meklēja, bet Frīdis, to tā arī neatradis, dusmīgs un burkšķēdams aizbrauca prom.

“Lieliski! Tagad mēs viņu varam iesūdzēt tiesā!” priecīgi teica tētis.

Drīz vien Bērziņi visus pierādījumus, kā arī ierakstu parādīja policijai un Frīdim bija jāsamaksā soda nauda, kā arī jāatvainojas Bērziņu ģimenei par īpašuma piemēslošanu. Vēl atklājās, ka nejaukajam Frīdim nav tehniskās pasas.

“Tad, lūk, ko meklēja nejaukais Frīdis savā atkritumu kalnā!” beidzot saprata tētis un visa pārējā Bērziņu ģimene.

“Tagad mums atkal viss jāsavāc?” jautāja jaunākais brālis.

“Nē, tikai puse,” atbildēja tētis.

“Kā tā?” atkal jautāja jaunākais brālis.

“Tas tāpēc, ka nejaukajam Frīdim ir uzlikts sods savākt pusi no tā, ko viņš piemēsloja. Vai nav lieliski?” vaicāja tētis.

“Ir!” atbildēja jaunākais brālis. Un tā pēc laika nejaukais Frīdis un Bērziņu ģimene atkal visu savāca, un mežs atkal izskatījās tīrs.

Kad nejaukais Frīdis aizbrauca mājās, atstādams Bērziņu ģimeni vienu, tētis izdzirdēja kādu sakām paldies. Tētis nodomāja, ka viņam ir izklausījies, un turpināja vākt pēdējo atkritumu stūrīti, kas palika mežā, kamēr pārējā ģimene jau bija sākusi svinēt. Tad pēkšņi atkal sacīja:

“Paldies, ka jūsu ģimene mūs sakopa!” Tētis pagrieza galvu un ieraudzīja... runājošu bērzu. Pēkšņi cits bērzs teica pirmajam:

“Mēs visi taču apsolījām Dievam, ka neko neteiksim!”

“Uj, piedodiet, es nespēju noturēties, galu galā viņi mums ir tik daudz laba darījuši,” teica pirmais bērzs.

“Nu jau patiesi vairs neko nevaram iesākt,” piekrita otrais bērzs.

Tētis apjukumā skatījās uz abiem bērziem un nomurmināja:

“Laikam esmu par daudz strādājis ar bērziem.”

“Labi, ja reiz esi atklājis, ka bērzi var arī runāt, tad sasauc savu ģimeni un mēs jums pastāstīsim Sarkanķalna vēsturi,” teica abi bērzi vienbalsīgi. Kad tētis sasauca ģimeni un pastāstīja, kas tikko notika, bērzi iesāka savu stāstu:

“Reiz senos laikos Sarkanķalnā atradās liels bērzu mežs. Tas auga aizvien lielāks, līdz kādā dienā šo vietu atklāja cilvēki. Viņi nocirta bērzus un piemēsloja vietu, kur atradās lielais bērzu mežs. Tad Dievs sadusmojās uz cilvēkiem par viņu rīcību un iesēja jaunas bērzu sēklas. Par atkritumiem lai parūpējas paši cilvēki. Bet, kad bērzi sāka paaugt, Dievs pamanīja, ka sēklas nav īstās. Viņš tās ir sajaucis ar sēklām, no kurām izaug runājoši bērzi. Kad Dievs saprata savu kļūdu, viņš mums lika apsolīt, ka nevienam neatklāsim to, ka protam runāt. Tā mēs augām, līdz kādā dienās jūs nopirkāt šo mežu un...”

“Labi, labi, pārējo mēs zinām paši,” pārtrauca mamma, “bet tas tik ir stāsts!”

“Jā, jūsu īpašumā ir nonācis liels dārgums, taču apsliet, ka nevienam to nestāstīsīt,” lūdza bērzi.

“Labi, nestāstīsim, tikai man ir viens jautājums,” teica vidējais brālis, “vai mēs drīkstam no jums vākt bērzu sulu?”

“Protams!” atbildēja bērzi, “mums tas liekas mazliet dīvaini un liek aizdomāties, vai gadījumā cilvēki nav vampīri, bet jūs drīkstat ņemt mūsu sulu. Tās mums būs kā asinsanalīzes, tikai mums tādas nav nepieciešamas. Mums drīzāk vajadzētu sulas analīzes!”

“Ha, ha, ha,” nosmējās vecākā māsa, “nekad neesmu dzirdējusi par tādām.”

“Tad tagad dzirdēji,” teica bērzi.

“Labi, tad mēs pēc nedēļas atbrauksim, lai ievāktu bērzu sulu!” tētis uzsauca bērziem, gatavodamies doties mājup.

“Vai kā bērzi sacītu: noņemt sulas analīzes,” teica vidējais brālis.

Un tā šis stāsts par Bērziņu ģimeni noslēdzas. Atā jums saka mamma ar tēti, vecāko māsu un saviem diviem jaunākajiem brāļiem.

Rasa Skrivja-Čevere, Preiļu Brīvās skolas 4. klase

Kā Bērziņu Imants pasauli izglāba

Reiz kādā ļoti vientuļā vasaras dienā vienā ciematā, kuru sauca Bērziņi, dzīvoja piecpadsmitgadīgs pusaudzis. Viņu sauca Imants, viņš mīlēja pastaigas pa mežiem, bet diemžēl pēdējā laikā mežus lielā daudzumā izcirta. Tāpēc Imants nolēma glābt pasauli, lai būtu koki, no kuriem var dabūt augļus, sulas, skābekli un citus resursus.

Pirmajā dienā viņš devās uz Sarkaņkalnu un salasīja visvisādus materiālus. Otrajā dienā viņš pastāstīja visiem savu plānu, kā viņš to darīs, bet diemžēl neviens no viņa draugiem neticēja un nepalīdzēja. Bet, par laimi, viņa ģimene atbalstīja viņu.

Trešā diena jau bija klāt, un plosti bija gatavi, un viņš bija gandrīz gatavs doties. Mamma iedeva Imantam 10 kukuļus maizes, 15 ūdens pudeles, 50 bērzu stādus, 60 ozolu stādus, 20 priežu stādus un 20 egļu stādus. Tad, kad viņš bija visu izdarījis, tad jau bija ļoti vēls, tāpēc viņš nodomāja braukt rītdien.

Nākamajā dienā Imants bija gatavs doties stādīt kokus pa visu pasauli. Viņš peldēja un peldēja, kamēr nonāca pie ļoti, ļoti piesārņota meža. Tur bija plastmasa, metāla gabali un citi atkritumi. Tāpēc viņam bija jāapstājas, lai sakārtotu un savāktu visu un iestādītu 30 ozolu stādus, lai tas "mežs" izskatītos pēc meža. Tad, kad viņš bija visu sastādījis, Imants devās tālāk uz Ameriku, kur koku trūkst diezgan daudz. Tā kā viņa mērķis bija sastādīt un pavairot koku skaitu par lieliem skaitļiem, viņam vajadzēja palīdzību.

Nu Imants devās uz radiostaciju, uz avīzes izdevniecību un uz citām vietām, kur var pavēstīt svarīgas ziņas. Televizora ziņās viņš teica: "Sveiki visiem! Ceru, ka jums ir jauka diena. Šodien ar jums runā Mihaels Džonsons, un šodien jaunākajās ziņās stāstīsim, ka jauns piecpadsmitgadnieks ir nodomājis izglābt pasauli, iestādot un izaudzējot kokus. Lūk, intervija ar viņu."

Tad ierunājās Imants angļu valodā: "Tātad, ja jūs gribat augļus, sulas, gaisu un materiālu, no kā taisīt mēbeles, ziedoiet un stādiet kokus – 1 cents būs viens koks. Palīdziet ziedojo – mērķis ir sasniegt 20 miljonus koku līdz gada beigām. Atā!"

"Un tā beidzas šīs ziņas. Tagad dodamies pie Alises, lai noskaidrotu šīs nedēļas laikapstākļus."

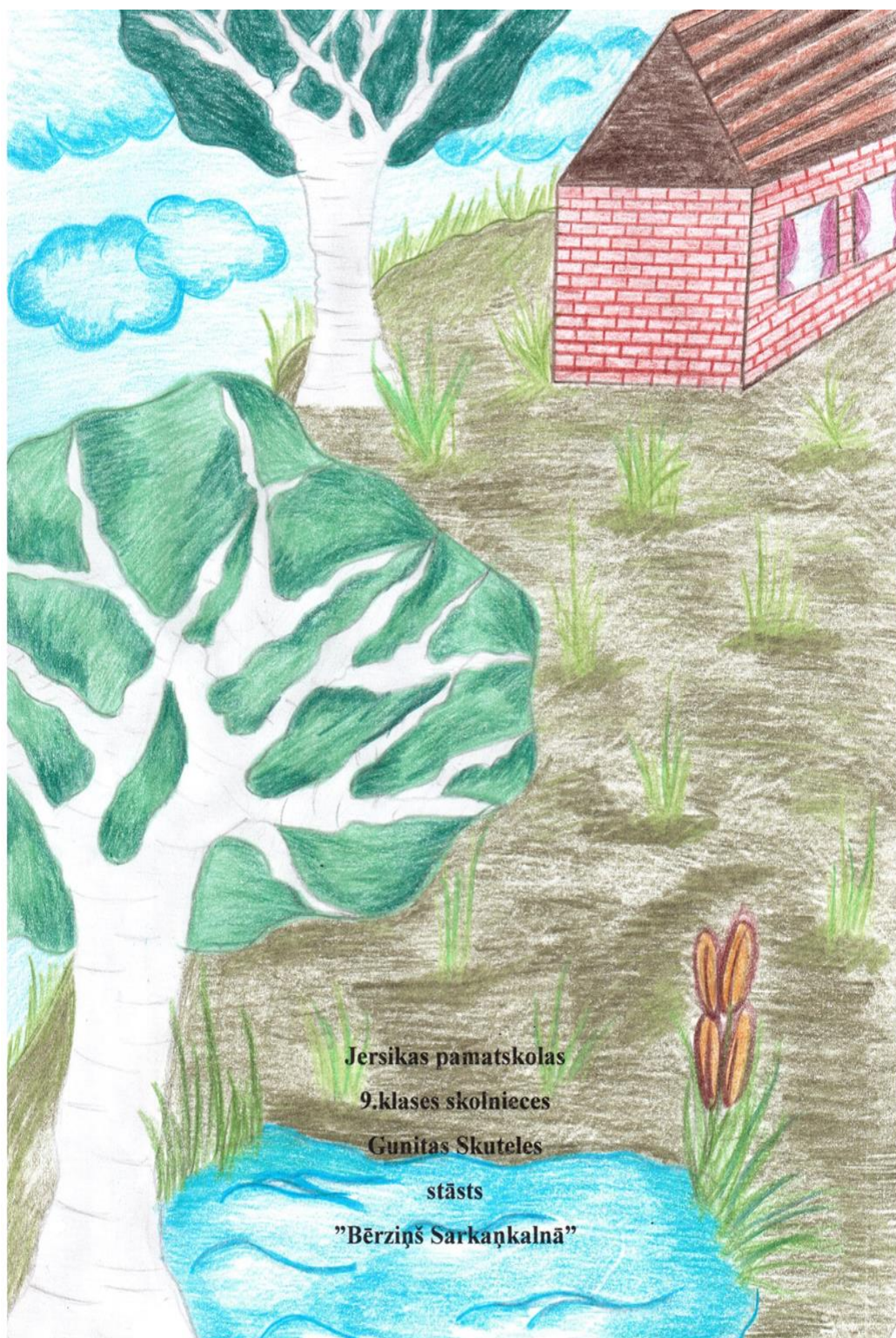
Tādas ziņas rādīja pa visu pasauli! Un jau mazāk nekā stundas laikā bija jau vairāk nekā 100 dolāru. Nu Imanta draugi viņam sāka pa drusciņai ticēt, ka draugs nemelo, ka grib iestādīt un izaudzēt ļoti daudz koku.

Nākamā vieta bija Japāna. Tur pat bija grūti atrast vietu, kur iestādīt kaut vienu koku, kur nu vēl 50 vai vairāk! Tur bija tikai ielas ar veikaliem, pilsētas ar ļoti daudz mājām, un tas ir gandrīz viss no visām lietām Japānā. Vienīgā vieta, kur varēja stādīt kokus, ir parks. Imantu rādīja gandrīz visās avīzēs, žurnālos un ziņās.

Nu atlika tikai viena vieta, kur ļoti vajadzēja palīdzību, un to vietu sauca par Amazones džungļiem. Tur bija tik daudz izcirstu koku un tā piesārņots, ka tīrās šausmas! Nu tad sanāca ap pieciem tūkstošiem cilvēku, lai palīdzētu stādīt, laistīt un citas ar to saistītās lietas. Tur bija zemnieki, miljoni bērni, pat mājdzīvnieki! Imants iepazinās ar daudz dažādiem cilvēkiem – jaukiem un ne tik jaukiem, bet cilvēki paliek cilvēki. Šajā laikā viņam nebija vārdu. Jo visi, kas te bija atnākuši, bija brīvprātīgi atnākuši, nevis sēdēja telefonā vai kādā citā ierīcē, bet gan klausīju kādu nepazīstamu piecpadsmitgadnieku.

Tas bija satraucoši, ka cilvēki ticēja, darīja un, galvenais, izglāba paši sevi no kas zina, kā, jo neviens nezina, kas varēja notikt, ja šis nepazīstamais pusaudzis nepieliktu viņus pie darba. Un kopš tā laika visur bija slavens šis pusaudzis, viņu uzskatīja par bezbailīgāko bērnu, kāds ir pazīstams, bet bērziņi un citi Sarkanā kalna kociņi tagad auga visā pasaulē, mainot pasauli sev apkārt.

Gunita Skutele, Jersikas pamatskolas 9. klase

Mazs bērziņš savos tāšu zābakos bija uzkāpis Sarkanākalnā, pašā virsotnē. Viņam ļoti gribējās ar kādu parunāt, bet nebija neviena, kas viņu uzklausītu. Cilvēki steidzīgi

devās savās gaitās, arī putni neveltīja laiku sarunām. Apkārtējiem kokiem bija savi stāsti, un tie nevēlējās klausīties mazajā bērziņā.

Bet kādā siltā rudens rītā viss mainījās. Ziņkārīgs puisēns pieskārās bērza raupjajam stumbram un jautāja: “Kas tu esi?” Nespēdams noticēt savai laimei, bērziņš klusi nošalca: “Esmu bērzs.”

“Un kā tu šeit radies?” nebeidza taujāt puisēns.

“Izaugu no mazas sēkliņas.”

“Es piedzimu māmiņai, bet sēkliņa?”

Bērzs sakārtoja zaļās lapu cirtas un iesāka savu stāstu.

“Mazā sēkliņa piedzimst manos ziedos. Tāpat kā tev ir tētis un mamma, tā arī bērziem ir vīrišķie un sievišķie ziedi. Sievišķajos ziedos veidojas sēklu spurdzes. Jūlija beigās vai augusta sākumā tur ienākas sēklas – mazi mazītiņi riekstiņi, tikai bez čaumalām.

Latvijā bērza sēklas tiek audzētas īpašā sēklu dārzā, kur iegūst izcilas kvalitātes sēklas. Šo koku vecāki ir bijuši paši labākie, kā saka zinātnieki, izcilie koki. 2004. gadā pirmās augstvērtīgās bērzu sēklas tika iegūtas sēklu plantācijā Jaunkalsnavā. Līdz tam sēklas meža stādmateriāla ražošanai tika vāktas parastajos mežos. Vienā gramā var būt pat 5000 sēkliņu. Bet kilogramā? Ak vai, ne saskaitīt!

AS “Latvijas valsts meži” piederošā bērzu sēklu plantācija ierīkota pēc Somijas parauga, kur bērzi tiek audzēti plēves siltumnīcā. Zem plēves kokiem iespējams nodrošināt labus augšanas apstākļus, tādēļ sēklu ražas ir regulāras un bagātīgas. Sēklu ievākšana plēves siltumnīcās ir daudz ērtāka, un ievākto sēklu kvalitāte nav atkarīga no laika apstākļiem, nenotiek arī apputeksnēšanās ar nevēlamu koku putekšņiem no tuvākās apkārtnes kokiem. Šobrīd AS “Latvijas valsts meži” ir vienīgais bērza sēklu ražotājs un piegādātājs.

“Paklausies, tu gribi teikt, ka visi Latvijā augošie bērzi nāk no stādaudzētavas sēklām,” izbrīnīts jautāja uzmanīgais klausītājs.

“Nē, protams, ka nē. Mana sēkliņa Sarkanķalnā nonāca, pateicoties manam draugam vējam, un siltais lietus tai palīdzēja uzdīgt, arī putns vai meža dzīvnieks var palīdzēt sēklai doties ceļojumā.

Plantācijās ievāktās sēklas nonāk stādaudzētavās. Stādu audzētavā audzētajiem stādiem agrāko četru gadu vietā tagad pietiek ar mazāku gadu skaitu. “

Puika, noklausīdamies bērza stāstu, taujāja atkal: “Man ir ģimene. Man ir radi, kuri dzīvo dažādās Latvijas malās un pat ārzemēs, bet kā ir ar tevi.”

“Ja runājam par bērza dzimtu, tad tajā ietilpst ne tikai bērzi, bet, piemēram, arī alkšņi. Pasaulē ir sastopamas ap 120 bērzu sugas. Mūsu Latvijā savvaļā aug četras bērzu sugas. Plaši sastopamas un visvairāk pazīstamas Latvijā ir divas bērzu sugas: āra jeb kārpainais bērzs un purva bērzs (tautā saukts arī par pūkaini, dažviet par otaini). Kā trešo no Latvijas bērzu sugām varam minēt pundurbērzu. 2005.gadā tas ieguva titulu – gada kokaugs. Kā liecina ziedputekšņu analīzes, pundurbērzi Latvijā auguši jau pirms 10 000 gadu un bijuši pirmie lapu koki. Visbeidzot no Latvijas bērzu sugām jāmin zemais bērzs, kas sasniedz 1–2,5 m augstumu un aug krūmainās pļavās, mežos, grāvjos un citās mitrākās vietās. Latvijā sastopams arī Karēlijas bērzs. Tam ir viļņainas šķiedras ar melnām dzīslīņām. No šī bērza izgatavo dārgas mēbeles un dekoratīvus priekšmetus. Apstādījumos var sastapt citas bērzu sugas. Mēs, bērzi, varētu būt pacietības, pieticības

un izturības simbols. Spējam izciest vislielāko salu, kāds vien ir iespējams. Bērzu zari, ievietoti -273°C (!) temperatūrā, vēlāk spēj uzplaukt. Tāpēc bērzi aug arī aiz polārā loka.

Ja runājam par bērza vārda izmantošanu, tad daudzās Latvijas pilsētās un ciematos ir Bērzu ielas, tāda ir pat Jersikā. Netālu no Engures, pie jūras, atrodas Bērziems. Un vai zini, kāds Latvijā populārākais uzvārds? Protams, ka Bērziņš. Pat viens no Latvijas valsts prezidentiem bija Andris Bērziņš. Vai zināji, ka dziedātājas Bjorkas vārds islandiešu valodā nozīmē bērzs?”

“Zini ko, tev ir vairāk radu nekā man,” brīnīdamies iesaucās puika.

Tālākā saruna sākās ar bērza jautājumu zēnam: “Kas jūsu mājās ir no bērza?”

“Mūsmājās ar bērza malku tiek kurināta krāsns, mammai virtuvē ir pāris koka karotes, kas gatavotas no bērza, vectēvs pirtij sasējis bērzslotas, bet vecāmāte dzer bērzu pumpuru tēju,” atbildēja zēns, mazliet padomājis, piebilda,“ vairāk nekā cita nav.

“Tas ir tikai sīks piliens milzīgajā bērza izmantošanas okeānā. Bērzs tiek uzskatīts par dzīvības koku, un to izmantoja jau tālā senatnē un ne tikai malkai. Bērza skals kalpoja par gaismekli tumšajos vakaros. Trūkuma un bada gados bērzu aplievas koksni mala un cepa maizē. No bērza tāss ieguva degutu – bērzu darvu – lielisku konservējamo līdzekli ādām, kokam un apaviem. No bērza taisīja dozes, cibiņas, vāceles, tupeles, arī jumta segumu. Bērza šūpulis arī tika gatavots ne tikai no liepas un ozola, bet arī no bērza. Bērza tāss tika izmantota rakstīšanai. Vēstules uz bērza tāss rakstītas Sibīrijā – ieslodzījuma vai spaidu darbu nometnēs un nometinājuma vietās. Tās laikā no 1941. līdz 1956. gadam saviem tuviniekiem sūtījuši represētie Latvijas iedzīvotāji. Latvijas muzejos nonākušas 19 šādas vēstules.”

Mazliet atvilcis elpu, bērzs jautāja: “Vai esi lasījis dzejoli “Tālavas taurētājs?””

“Esmu gan,” lepni atbildēja puika.

“Malacis,” sacīja bērzs un turpināja savu stāstu. “Kā tu domā, no kā bija veidota taure. Es domāju, ka no bērza tāss, jo šādai taurei ir dobja patīkama skaņa, ko var tālu dzirdēt. Ar tādu senos laikos sauca mājās ganus. Latvijā mūsdienās vienam cilvēkam ir Latvijas Amatniecības kameras tāsiņa meistara tituls. Un tas ir Kaspars Zvirbulis, viņš šādas taures izgatavo arī mūsdienās. No bērziem gatavoja arī citus mūzikas instrumentus – kokles, ģīgas, stabules, tāsis. Vai zini, ka pat uz manas bērza lapas var spēlēt. Ir viena teika. Bērza lapu sauc par Dieva stabuli. Reiz Dievs ar velnu gājuši pa ceļu. Velns lielījies, ka viņš pirmais iztaisīšot stabuli. Pieskrējis ātri pie kārkla krūma, nogriezis un taisījis stabuli zibens ātrumā. Bet Dievs norāvis bērza lapiņu un tūlīt sācis spēlēt. Tā arī šoreiz Dievs velnu uzvarējis, un no tā laika bērza lapai ir šāds nosaukums.

Redzi, cik lieli jau bija bērza izmantošanas veidi sendienās. Bet mūsdienās? Ar gadiem bērza vērtība aug.

Mēs, bērzi, esam universāli koki, jo var izmantot visu koku, sākot no lapām, pumpuriem un beidzot ar koksni. Pēc rūpnieciskās nozīmes bērzs no lapu kokiem ir pirmajā vietā. Bērza koksne ir samērā cieta, elastīga, ļoti vienmērīga uzbūvē, tāpēc tā ir galvenais izejmateriāls finiera izgatavošanai. Bērza saplāksnis ir viens no pateicīgākajiem materiāliem, tam ir izcilas fizikāli mehāniskās īpašības, tāpēc tas ir viens no labākajiem materiāliem.

Tu cel māju un vēlies, lai tajā ienāktu tavs mīļākais koks – bērzs. Lūdzu! Norvēģijā uzņēmumā “FIBO TRESPO” ražo īpašus paneļus no bērza saplākšņa ar speciālu flīžu imitācijas pārklājumu. Sienas ir skaistas, kopšana ātra un ērta. Bērza saplāksni izmanto

arī divslāņu parketā. To klāj apakšējā kārtā, un bērzs padara parketu izturīgāku, vieglāk klājamu un lētāku.

Mājai var iegādāties arī mēbeles, kas gatavotas no bērza. Vietējais Līvānu novada uzņēmums "Jaunsilavas" jau 15 gadus ražo gultas, naktsskapīšus, taburetes un mēbeles bērniem no bērza. Mēbelēm ir pat savi vārdi – Jaunsilava, Donats, Oskars un citi.

Vai zināji, ka Prezidenta pils Ģerboņu zālē galda virsma ir darināta no liesmojoša bērza – finiera, kur koksnes saaugums veido tādus kā liesmas starus.

Bērzi ir nozīmīga celulozes izejviela. No tā tiek gatavots ļoti augstvērtīgs papīrs. Ņem papīru, krāsas un glezno!

Apnīka sēdēt mājās, dodies ārā, un bērzs tev palīdzēs interesanti pavadīt brīvo laiku kopā ar draugiem. Parasts bērza klucis var kļūt par ideju spēlei, puzzlei un vēl daudzu citu aizraujošu spēļu izgatavošanai var izmantot bērza finieri, arī rotaļlietas var gatavot no bērza.

Ņem bērzu un dodies sportot. Esi izbrīnījies? Daudzas sporta ierīces tiek gatavotas no bērza, piemēram, rampas, skrituļdēļi, slēpes. Mārtiņš Rubenis pratis izmantot Latvijā augošā bērza lieliskās īpašības kamaniņu slieču izgatavošanā, izcīnot Latvijai 2006. gadā pirmo olimpisko medaļu ziemas sporta veidos."

"Mašīnās, vilcienos un citos transporta līdzekļos bērzs nu gan netiek izmantots," zēns mēģināja iebilst.

Bet bērzs lielīgi turpināja: "Bērza saplāksni izmanto sašķidrinātās dabas gāzes tankeru izolācijas materiālos. Pasaulē no Latvijas bērza saplākšņiem ir uzbūvēti vairāk nekā 30 tankeri, tajā skaitā arī lielākais tankeris "MOZAH". Latvijas saplāksnis tiek izmantots mikroautobusu iekšējā apdarē, piemēram, "MERCEDES BENZ" mikroautobusus. Vēl saplāksnis tiek izmantots vilcienos, tramvajos, piekabēs. AS "Latvijas Finieris" piegādā jau vairākus gadus no saplākšņa gatavotus šaušanas treniņa mērķus NATO. Šis uzņēmums ir lielākais bērza saplākšņa ražotājs Latvijā, un tā rūpnīcas atrodas arī Lietuvā, Igaunijā un Somijā. Uzņēmums saplāksni ražo jau no 1909. gada, un šeit uzskata, ka saplākšņa ražošana joprojām attīstās un pilnveidojas un ka tas ir un būs viens no labākajiem un ekonomiski izdevīgākajiem bērza koksnes izmantošanas veidiem rūpniecībā.

Ir vēl viena nozare, kur bērzu izmanto. Jau senatnē bērza lapas, miza un pumpuri tika izmantoti tautas medicīnā. 2016. gadā Latvijā viena no balvām zinātnē tika piešķirta par pētījumiem, kas saistīti ar bērza mizas pārstrādi produktos ar augstu pievienoto vērtību. Tas veicinātu finiera ražošanas blakusprodukta bērza tāss izmantošanu. Bērza mizas ārejo balto daļu jeb tāsi daba Latvijas platuma grādos augošajiem bērziem ir radījusi unikālu. Latvijas bērza tāss satur augiem neparasti bioloģiski aktīvas vielas, kas veido aptuveni trešo daļu no bērza tāss masas. Šī viela varbūt varētu palīdzēt pat ārstēt jaundabīgos audzējus. Pētījumi turpinās. Pēc tirgus izpētes, kā arī balstoties uz pētījuma rezultātiem, AS "Latvijas Finieris" lems par papildu investīciju ieguldīšanu lielāka mēroga ražotnē, kuras apjoms būs atkarīgs no tirgus pieprasījuma. Betulīna pētnieki, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta pētnieki, zinātnu doktori Aigars Pāže un Jānis Rižikovs ir pārliecināti par betulīna daudzsološajām iespējām tautsaimniecības izaugsmē.

Daudz ko no manis stāstītā es uzzināju pasākumā "Zaļā klase", ko rīkoja AS "Latvijas Finieris" Sarkaņkalnā skolēniem. Šeit viņi varēja uzzināt ne tikai interesantas lietas par mežsaimniecības nozari, bet darboties arī praktiski.

Mans stāsts nu ir galā, pavasarī es tevi noteikti pacienāšu ar ļoti garšīgām sulām. Vienmēr gaidīšu ciemos tevi ar taviem stāstiem par mani. Vai nākksi?” taujāja bērzs.

“Protams, nākšu. Gaidi mani, ” sacīja puika un skriešus devās uz mājām. Bet bērziņš bija laimīgs, jo bija atradis īstu draugu.

Es un mana klase Sarkaņkalnā

Bērziņa ilgas un sapņi

Vējš virpuļot virpuļoja, līdz norāva veselu miljonu bērza spurgaliņu, rotaļājās ar tām – te uzmeta debesīs, te straujā līkumā iegrieza un uzsvieda gaisā, bet, kad piekusa, ļāva tām lēnām nobirt zemē. Viena maza sēkliņa nolidoja garu ceļu un iekrita Sarkanķalna zemē. Sākumā dīgsts bija tik vārgs, ka tam nebija ne jausmas, kur tas ir nokļuvis.

Vēlāk, kad kociņa augums ļāva redzēt un sapņot tālāk par apkārt esošo zālīti, kukaiņiem un sēnēm, tad viņu sāka interesēt jau daudz svarīgāki jautājumi – kāpēc Sarkanķalnu tā dēvē, te taču galīgi nav nekā sarkana. Apkārt zaļas egles, tālumā zils ezers un virs galvas – daudzveidīgas debesis. No kurienes šis sarkanums? Vai šeit pirms tam ir lijušas asinis, vai tomēr te ir bijis kādreiz briesmīgs ugunsgrēks, bet varbūt tas ir saistīts ar mīlestību, jo šajā skaistajā vietā nav iespējams karot.

Ar katru gadu pieaugot bērziņš saprata, ka šī vieta ir saistīta ar mīlestību. Ziemā te brauca laimīgi bērni un vecāki, kuri slīdēja, kūleņoja vai šļūca no kalna, ka putēja vien. Bērziņš redzēja šīs laimīgās acis, dzirdēja skaļos smieklus un sajuta laimi, kas staroja no cilvēkiem. Un viņam reizēm kļuva tik skumji, ka arī viņš nevar piedalīties šajā jautrībā. Saknes turēja viņu cieši pie zemes.

Un pavasaros, kad visapkārt zied vizbules, kad putni sacenšas par skaistāko dziesmu, kad saule pat visskumjāko dienu padara par vislaimīgāko, tad Sarkanķalnā pastaigājas ģimenes, lai izsmaržotu un izklausītos pavasari, būtu kopā šajā skaistajā gadalaikā. Un atkal bērziņam bija skumji, jo gribējās redzēt, kas notiek aiz tā Sarkanķalna.

Vasarā bērziņš priecājās, ka cilvēki atkal laimīgi un priecīgi staigāja apkārt pa pļavām un ap kokiem, vācot smaržīgākās un veselīgākās jāņuzāles, un bērziņš vēlīgi stiepa savas zaru rokas, lai meitas salauž viņa zarus. Taču visi pārsvarā novērsās, jo meklēja ozola zarus. Ar ko gan tas ozols būtu labāks? Vai tam smukākas lapas? Vai stiprāki zari? Vai smaržo labāk? Tomēr tie cilvēki ir neizprotami... Taču patīkami bija redzēt apkārt ugunskuru dūmus – tika svinēti saulgriežu svētki. Ja dūmi paceļas gaisā, tad jau var redzēt tālu prom. Tā bērziņš vēroja miglas vālus, mākoņus, lietu un apskauda tos, jo tie varēja brīvi pārvietoties, daudz redzēt.

Un tā šis bērziņš šalko un sapņo par jauniem apvāršņiem līdz pat šai dienai, cerot, ka viņam būs iespēja redzēt pasauli tālāk par Sarkanķalnu un saprast, no kurienes Sarkanķalnam šis sarkanums.

Bērziņš Sarkaņkalnā

– Mammu, mammu, izstāsti kādu pasaciņu!

– Labi, labi, izstāstīšu.

Reiz kādā saulainā pavasara dienā pa koku galiem pastaigājās blēņdaris vējš. Jau labu laiku kā valdīja nepastāvīgais jauneklis Pavasaris, bet nu jau viņam bija jādod vieta piemīļīgajai meitiņai Vasariņai. Liels, vecs, taču ārkārtīgi čakls un apzinīgs bērzs strādāja pavasara darbus, viņš strādāja tā, ka apkārtne ap viņu putēja vien. Tā viņš kārtējo reizi atdeva savas spurdzes, lai augtu jauni bērziņi.

Tā uzsākās Sarkaņkalna Bērziņa dzīve. Bērziņš kā visi mazie kociņi skolojās. Kad Bērziņš uzsāka mācības koku skolas pirmajā klasē, viņš gribēja rotaļāties kā tuvējā ciema bērni. Taču tā gluži viņam nesanāca, jo nevarēja aizskriet no vietas. Vienu dienu draiskulīgais vējš atpūta plastmasas maisiņu, kas iepiņķerējās Bērziņa zaru matos. Ko nu? Ar saviem lokanajiem zariņiem viņš saburzīja maisiņu, un nu viņam bija bumba. Viņš braši sauca pārējiem: “Hei! Nāciet, nāciet es jums iemācīšu spēli ar bumbu, tā ir jauna spēle – bērziņbumba!” Visi nobrīnījās par nedzirdēto spēli, taču klausījās noteikumos, un Bērziņš visiem tos klāstīja. Sākumā koki bija nedroši, taču vēlāk neviens negribēja beigt. Kad bija pienākusi nakts, visi bija noguruši un devās pie miera. Bumba palika pie Bērziņa, viņš to ieritināja savos zaros un sargāja.

Tā pagāja dienas, jaunie kociņi mācījās un rotaļājās Sarkaņkalna Meža skolā. Pienāca mācību gada beigas. Bērziņš, lai gan bija palaidnis, mācību gadu pabeidza kā teicamnieks.

Atkal valdīja krāšņā Vasara. Bērziņš dzīvoja mežā, kas auga netālu no ciemata. Taču kociņš no visiem kokiem bija vistuvāk ciematam. Ciemata bērni, kas netālu rotaļājās, daudreiz nāca spēlēt paslēpes. Dažreiz bērni bija neuzmanīgi un nolauza kādu kociņu, tad visi kaimiņkoki kopā sauca ārsti Zaķenīti, kas, cik tik ātri varēja, devās pie ievainotā kociņa un tam palīdzēja. Vienmēr, kad bērni nāca spēlēties, tie atstāja gružus un papīrus. Nu mežs un koku skola bija nejauki piegružoti. Bērziņš pa šo laiku jau bija paaudzies un zināja, ko darīt. Bērziņam jau bija 17 gadu, un viņš bija iemācījies līderību. Viņš runāja ar meža vecākajiem un gudrākajiem. Kopā viņi sasauca visus, kas dzīvoja Sarkaņkalna mežā. Viņi nolēma rīkot talku, kurā piedalījās gan veci, gan jauni. Visi ar zariem sameta gružus vienā kaudzē, kura nevienam netraucēja. Jaunie koki izdarīja vislielāko darbu – savāca gandrīz visus gružus, ko varēja aizsniegt. Taču daudzus gružus neviens nevarēja aizsniegt, un tie tur arī palika vairākus gadus.

Kāda dienā uz mežu atnāca ģimene, un koki nobažījās, ka mežs atkal tiks piemēslot, taču šoreiz Bērziņš to nebūtu pielāvis, jo viņš, nu jau būdams meža prezidents, bargi nošalca: “Ja jūs esat šeit, lai piemēslotu, tad, lūdzu, dodieties prom!”

Ģimene pasmējās un teica: “Mēs esam šeit, lai uzkoptu un neļautu nevienam piemēslot šo mežu!” Tā ģimene uzkopa un darīja visu, ko vien varēja, un iztīrīja mežu pilnībā. Bērziņš par to priecājās un ar lapām uzrakstīja: “Paldies par palīdzību! Kā varam jums atmaksāt?” Ģimene atbildēja: “Mums nevajag atmaksu. Pasaulē vēl ir daudz mežu, kas ir piegružoti. Ja mēs varētu uzņemt fotogrāfiju, tas būtu lieliski!” Bērziņš piekrita, un visi kopā nofotografējās.

Tā Sarkaņkalna mežs bija atkal skaists un sakopts, bet Bērziņš palika par Sarkaņkalna meža prezidentu.

– Tā tik bija pasaka! Tagad es aizdomāšos, ko es daru, kad eju uz mežu – teica meita, noklausoties pasaku.

– Kaut visi cilvēki, kas dzīvo uz planētas, būtu tikpat apzinīgi kā tu, meitiņ! – atteica mamma.

Bērziņš Sarkaņkalnā

“Kur ir mans dators?” šķietami laiskajā svētdienas rītā Bērziņš bija sacēlis īstu jucekli savā omulīgajā dzīvoklītī, meklēdams savu digitālo draugu. Jau trešais ugunsdzēsēju izsaukums šajā nedēļā bija pamatīgi iztraucējis Bērziņa ierasto dzīves ritmu. Pirmdien kāds kaimiņš pamanījās atstāt ieslēgtu gludekli un aizsteigties uz darbu, apdūmojot visa rajona daudzdzīvokļu māju bloku, piektdien aizdegās kāda tikko uzcelta universālveikala elektropreču nodaļa, un visam šīs nedēļas trakumam pa virsu kāds privātmājas īpašnieks darbīgi iesāka savu svētdienas rītu, dedzinot pērnā gada lapu kaudzi, uguns kļuva nekontrolējama, un nācās kārtējo reizi saukt glābējus, kuri neticīgi atkal steidzās uz Mežaparku, kas visu laiku ir bijis viens no klusākajiem un mierīgākajiem rajoniem Rīgā.

Bērziņš bija apjucis un manāmi satraukts par šo situāciju. Lielāko daļu sava mūža viņš bija pavadījis savā mazajā dzīvoklītī, ik pa laikam apceļodams Latviju, tomēr nekas nebija labāks, kā atgriezties Rīgā, lielpilsētā, kura noteikti ir neordināra izvēle aktīvajam dabas draugam. Jā, Bērziņš noteikti bija citādāks nekā citi koki, viņš mīlēja Rīgu un dažkārt pat negribēja ieraudzīt to, cik gan te mēdz būt piesārņots, taču tagad šīm ilūzijām bija pienācis gals. Neskaitāmie izsaukumi un dabas bendēšana bija atstājuši manāmas sekas uz Bērziņa veselību un pašsajūtu, tāpēc bija laiks kārtējam ceļojumam, lai attīrītu gan prātu, gan ķermeni.

Pēc stundu garas vandīšanās dators atradās un Bērziņš jutās manāmi atvieglots. Viņš bija aktīvs interneta lietotājs un parasti dalījās ar stāstiem par piedzīvoto savos ceļojumos. Šoreiz bija ārkārtas situācija, tāpēc viņš vērsās pie domubiedriem un lūdza ieteikumu nākamajam galamērķim, jo visas viņa idejas aprobežojās ar Gaujas Nacionālo parku, Gaiziņkalnu, Ķemeru purva taku, Balto kāpu, turklāt bija jau realizētas. Starp pirmajiem komentāriem parādījās pavisam nedzirdēta un sveša vieta – Sarkaņkalns. Bērziņš bija pārsteigts, izdzirdot šādu vietu. “Vai tas vispār atrodas Latvijā?” viņš nodomāja, taču nevēlējās šo jautājumu uzdot publiski, lai neizskatītos pēc muļķa. Ievadot meklētājā atslēgvārdu “Sarkaņkalns”, Bērziņš ieguva informāciju un bija gatavs doties uz tālo Latvijas nostūri rast mieru un atpūtu no ugunsdzēsēju sirēnām un dūmu smakas.

Zibenīgi sakravājis savu čemodānu, Bērziņš devās tālajā ceļā. Laiks ceļotājam bija sagatavojis tādus neparedzētus apstākļus kā vētru, krusu, sniegu, kas ik pa laikam mijās ar skaidru un saulainu laiku. Neskatoties uz to, GPS darbojās izcili un Bērziņš salīdzinoši ātri tika galamērķī, no kura viņam pavērās elpu aizraujošs skats.

Spītējot visām dabas stihijām, Bērziņš nespēja novērtēt apkārtni, sajust un pamanīt to, ka šķērsojis vēl neiepazītu Latvijas kultūrvēsturisko novadu – Latgali. Tikai tagad, stāvot iepretim Sarkaņkalnam, viņš saprata, ka ir nonācis pavisam citā pasaulē. Visapkārt pavērās brīnumains skats, koki zaļoja, putni čivināja, nekur nebija atkritumu, lielveikalu, dūmu un sirēnu, viss tik dabisks un cilvēku neizbojāts...

“Vai varu Jums kā palīdzēt?” jauno iecelotāju iztraucēja kāda Egle. “Vai es izskatos pēc tāda, kam vajadzīga Jūsu palīdzība?” mazliet neapmierināti atteica Bērziņš. “Skatoties uz Jūsu iztukšoto čemodānu, tā tik tiešām varētu noprast,” Egle pasmīkņāja. Bērziņš nesaprašanā palūkojās uz savu čemodānu un saprata, ka visas viņa svarīgākās lietas, tajā skaitā datoru, sev līdzī bija aiznesusi vētra. “Neuztraucieties, mēs Jūs

pacienāsim ar meža veltēm!” Egle atkal laipni uzrunāja Bērziņu. Jaunais ieceļotājs nebija radis pie tādas viesmīlības, taču pieņēma to, jo zināja, ka tagad viņam nebija pilnīgi nekā.

Izpalīdzīgā Egle iepazīstināja Bērziņu ar Sarkanķalnu un visiem tā iemītniekiem. Neviena īsti pat nepajautāja Bērziņam, ko viņš šeit dara, visi viņu uzņēma kā savējo, daļu no sarkanķalniešiem.

Laiks kopā ar visiem šiem iemītniekiem paskrēja nemanot. Bērziņš nejutās kā ceļojumā, viņš jutās kā mājās, kā savā mazajā, mierīgajā dzīvoklītī. Vienīgā atšķirība bija tā, ka šeit viņam nevajadzēja datoru un internetu, lai sazinātos ar citiem, visi bija uz vietas un aizstāja garās stundas vientulībā ar prieku, jautrām čalām un neaizmirstamām sajūtām.

Sarkanķalnieši laiku neskaitīja, viņi priekā izdzīvoja katru dienu, raugoties tīrās pļavās un mežos, neuztraucoties par kņadu un pilsētas burzmu. Arī Bērziņš viņu ietekmē bija mainījies un ikdienu dzīvoja mierā un labsajūtā. Izbijušo pilsētnieku vairs neuztrauca Rīgā notiekošais, arī virtuālās pasaules viņam nepietrūka, beidzot viņš bija atradis laiku sev un saprata, ka dzīve pie īstas dabas ir tas, ko viņš dziļi sirdī visu savu mūžu bija vēlējis, tāpēc Bērziņš visu savu atlikušo mūžu izvēlējās pavadīt Sarkanķalnā.

Bērziņš Sarkaņkalnā

Kādā saulainā dienā Juris staigāja mežā un lasīja dažādas dabas veltes. Tad viņš pamanīja sārtas zemenes, bet blakus tām auga mazs bērzs, kurš nekādi nevarēja izaugt, jo augsne bija piesārņota ar atkritumiem. Juris uzreiz izraka to ar visām saknēm un brauca meklēt ļoti labu un tīru vietu. Vīrs apdomājies izlēma, ka tā vieta būs Sarkaņkalns. Juris devās turp un uzreiz pārstādīja Bērziņu pie skaista dīķa. Bērziņš ļoti nopriecājās, ka augs tik skaistā un tīrā vietā. Bērziņš bija pārstādīts starp diviem ozoliem, kuri stāvēja kā karavīri.

Un tā pēc pāris gadiem Bērziņš jau bija iejuties Sarkaņkalna atmosfērā. Bērzam jau bija daudz melnu plankumu, arī kaitēkļu. Lielākais kaitēklis bija mitrums, kurš mēģināja iznīcināt bērzu. Bērziņš bija stiprāks, turklāt cerēja, ka viss būs labi. Katru gadu uz Jāņiem pie Bērziņa brauca daudzi cilvēki, kuri tā tuvumā iekūra lielu ugunsgrāku un dziedāja skaistas dziesmas. Bērziņam tas ļoti patika, un viņš šūpojot savus greznos zarus, dziedāja līdzī. Un tā katru gadu Bērziņš guva mācības no dabas un cilvēkiem.

Pēc daudziem gadiem kādu dienu, kad Bērziņš lūkojās uz sauli, kura bija kā zelta ābols, pie viņa piebrauca mašīna, no kuras izkāpa daži stalti vīri. Viņiem rokās bija lieli zāģi, ar kuriem viņi nez kāpēc sāka zāģēt kokus. – Ak, vai! – iekliedzās Bērziņš. Lielais bērzs bija izmisumā un izpurināja gandrīz visas lapas, kas viņam bija. Tomēr bija pienācis laiks zāģēt Bērziņu, to vīri arī darīja, bet Bērziņš neko nevarēja padarīt.

Un tā, kad Bērziņā jau bija nozāģēts, viņu veda uz apstrādi, lai uztaisītu no tā koka mēbeles. Ar to arī Bērziņa stāsts Sarkaņkalnā noslēdzās.

Bērziņš Sarkaņkalnā

Bērziņš piedzima kā maza sēkliņa, kuru bija iesējusi viņa Mamma. Abi dzīvoja Mākoņkalnā. Bet kādu dienu, kad Mamma vēl gulēja, mazo Bērziņu knābī paķēra Vārna, kura lidoja uz savu ligzdu Sarkaņkalnā. Pa ceļam Vārnai sēkliņa izkrita no knābja un nokrita blakus nelielam Ezeram. Nu Sarkaņkalns kļuva par Bērziņa jaunajām mājām.

Bērziņš jutās vientuļš, nobijies, taču Ozoli, Egles, Ievas, Lazdas, Oši, Zālītes, Puķītes visapkārt un Ezers runājās ar viņu un neļāva skumt, justies vienam, nevajadzīgam un vientuļam. Viņi stāstīja par Sarkaņkalnu, par seno kroga ēku, par cilvēkiem, kuri te pastaigājas. Taču lielākais draugs bērziņam bija Ezers.

Bērziņš katru dienu runāja ar Ezeru, bet Ezers – ar Bērziņu. Mazais Bērziņš zināja, ka to no Mamma nošķīra Vārna. Tāpēc, kad viņš paaugās un kad Vārna kādu dienu apsēdās uz viņa zariem, Bērziņš to nopurināja. Arī Ezers nedraudzējās ar Vārnu. Tajā laikā, kad Vārna gribēja padzerties Ezera ūdeni, tas saslapināja viņas spārnus. Vārna bija samirkusi un nespēja palidot. Bērziņš un Ezers stāstīja viens otram pasakas, priecājās par silto Saulīti, Lietutiņu.

Pēc daudziem gadiem mazais Bērziņš izauga par lielu Bērzu – laimīgu koku. Viņš bija draudzīgs un labsirdīgs. Tomēr viņš vienmēr atcerējās savu Mammu un dzimto Mākoņkalnu. Bērziņš nepārstāja sapņot par to, ka kādreiz tos atkal satiks.

Artis Tārauds, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

Reiz dzīvoja koks vārdā Bērziņš. Viņš bija dzīvespriecīgs, koši zaļām lapām, taisnu stumbru.

Kādu dienu Sarkaņkalnā cilvēki saskaitīja 499 kokus. Viņi gribēja, lai būtu 500, un paņēma uz mežu Bērziņu. Koks bija ļoti priecīgs, jo līdz šim bija vientuļš. Agrāk viņš stāvēja pļavā pavisam viens. Nu viņam bija daudz jaunu draugu. Bērzu par savu mājvietu izvēlējās daudzi putni.

Katram kokam Sarkaņkalnā bija savs vārds: priedes bija Čiekurkoki, egles – Ziemassvētku koki, bet bērziņu sauca par Bērzu Bērziņu, jo tā vārds ir kā cilvēka uzvārds.

Sarkaņkalna saimnieki rūpējās par visiem kokiem, īpaši bērzu, no kura pavasarī tecēja garšīgas sulas. Cilvēki dzēra sulas un bija veseli.

Bērziņš Sarkanķalnā

Kādreiz dzīvoja liels bērzs, kas bija mazā Bērziņa milzīgā mamma. Kad Bērziņš bija maziņš kā cinītis, viņam bija zebrains krekliņš un zaļas čībiņas, ar kurām viņš tipināja līdz savai gultiņai. Viņš gulēja uz savas mammas resnā zara un sapņoja par to, ka kādu rītu nonāks brīnumu valstībā. Nākamajā naktī bija liela vētra, tā purināja koku zarus, lauza tos un, spukš, vējš Bērziņu parāva no gultiņas, un viņš aizlidoja tālu prom. Bērziņš pamodās un tika iestādīts Sarkanķalnā.

Bērziņš auga un auga, līdz izauga par 10 gadus brašu bērzu. Katru gadu viņam izkrita apmēram 1000 sēkliņu un aizludinājās tālu prom. Kādu dienu Bērziņš iepazinās ar mazu taurenīti vārdā Millija, un viņi kopā spēlēja paslēpes. Katru dienu Bērziņu apciemoja ne tikai Millija, bet arī stipro skudru bari un zvirbulīši, kuri dziedāja jauntas dziesmiņas mazajam kociņam. Bērziņam sāka augt lapas kā mazi matiņi, bet viņam tas nemaz nepatika. Viņš domāja, ka kļūst vecs, un tas darīja viņu bēdīgu. Gar Bērziņu gāja kāda lapsa un ierunājās: "Ai, ko es tāda veca iesākšu?" Bērziņš iejaucās: "Paskaties uz mani, es gan esmu vecs, man jau lapas aug!" Lapsa sāka skaļi smieties: "Mazs bērzs un jau vecs? Tu esi koks. Ja tev aug lapas, tas nozīmē, ka būsi bagāts bērzs – nebūsi kails kā citi mazie bērziņi." Lapsas teiktais Bērziņu iedrošināja, un viņš teica: "Tu esi ļoti gudra lapsa! Nāc ciemos pie manis arī citu reizi, es ļoti priecāšos par interesantām sarunām!"

Bērziņš saprata, ka nevajag pārsteidzīgi izdarīt secinājumus un ka katram vecumam ir savs skaistums. Un Bērziņā tas izpaudās košā lapotnē un spēcīgā stumbrā.

Gāja gadi, un mazais Bērziņš izauga par krietnu septiņdesmitgadīgu bērzu. Viņš sāka novecot. Bērziņa zebrainā tāss kļuva raupjāka, uz tās sāka parādīties ķērpji un sūnas. Bērziņu pēc dažiem mēnešiem nozāgēja grupa no "Latvijas Finiera", iestādot vietā jaunu bērzu, veco izmantojot jauna grāmatu plaukta izgatavošanai. Bērziņam novecojot, bija izkritusi pēdējā sēkla, kura nolaidās pie tikko iestādītā bērziņa.

Kopā būs jautrāk! Mazajiem bērziņiem taču jāsatiek gudrās lapsas un taureņi, skudras, zvirbulji un citi meža draugi!

Bērziņš Sarkaņkalnā

Kad Bērziņš vēl bija mazs, to iestādīja Sarkaņkalnā. Tur bija daudz bērzu. Tiesa, Bērziņš jutās neiederīgs, jo tā stumbrs vēl bija brūns, bet citiem bērziem – balti ar melnām svītrām. Taču tad, kad Bērziņš paaugās, arī viņa stumbrs kļuva balts ar melnām svītrām. Nu viņš jutās iederīgs. Uz pavasara pusi Bērziņam izdīga lapas. Pavasarī uz Sarkaņkalnu brauca daudzi cilvēki, kuri bija izslāpuši pēc svaiga, spirdzinoša gaisa un saulītes. Bērziņš katru dienu gaidīja cilvēkus, kuri pateiks par to kaut ko labu.

Vasarā apkārt Bērziņam ladinājās mušas, tās bija ļoti plāpīgas. Dažreiz gan mušas baidīja Bērziņu ar šausmu stāstiem par to, ka vecus bērzus nozāgē un sacērt malkā. Vēl katru dienu tur ladinājās taureņi, ar saviem krāšņajiem spārniem gandrīz apžilbinot Bērziņa mazās ačeles. Retu reizi uz Bērziņa lapām nosēdās mārīte atpūsties no sava ceļojuma uz mājām. Mārīte stāstīja par saviem aizraujošajiem ceļojumiem. Bērziņam tie ļoti patika!

Kādu dienu Bērziņā uzrāpās skudra un palūdza vienu lielu, zaļu lapu. Bērziņš atļāva skudrai to paņemt. Skudra bija ļoti pateicīga, jo bija izprasījusies visiem bērziem Sarkaņkalnā, bet tie neatļāva ņemt savas lapas. Pēc ilgiem gadiem, kad Bērziņš bija ļoti liels un stiprs, tā lapās sāka dzīvot vaboļu kāpuri. Tie grauza Bērziņa lapas, līdz tajās parādījās caurumi. Pēc kāda laika ieradās skudras. Tās cīnījās ar vaboļu kāpuriem, līdz atbrīvoja Bērziņu no kaitēkļiem.

No tā brīža Bērziņš saprata: "Dots devējam atdodas!"

Rēzija Kalniņa, Rēzeknes sākumskolas 4. d klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

Reiz dzīvoja Bērziņš kopā ar saviem brāļiem un māsām. Mamma un tētis jau bija miruši – tos bija iznīcinājuši ļauni cilvēki. Mazajiem kociņiem neklājās viegli, paliekot bez vecāku gādības.

Kad bija pagājis kāds laiks, kad Bērziņš bija paaudzies un kad viņam jau bija parādījušās mazas lapiņas, Bērziņu pamanīja divi jautri, dziedoši bērnu kolektīvi – “Vīteri” un “Bitītes”. Bērni redzēja, cik grūti klājas Bērziņam, viņa brāļiem un māsām pilsētā, kur ir piesārņots gaiss, trokšņaina vide. Maz vietas augt un attīstīties.

Bērniem radās lieliska ideja Bērziņu un pārējos kociņus pārvest uz neparasti skaisti un jauku vietu – Sarkaņkalnu. Sarkaņkalnā kociņus ar lielu prieku sagaidīja daudzi pieaugušie koki, kas laipni uzņēma jaunpienācējus savā gādībā.

Bērziņam tika izraudzīta vieta blakus vecam, gudram ozolam. Ozols katru dienu stāstīja Bērziņam par skaisto, interesanto dzīvi Sarkaņkalnā, centās tam iedot savu dzīves gudrību un mācības it visā.

Dienā, kad Bērziņš sāka dzīvot Sarkaņkalnā, viņa dzīve kļuva skaista un laimīga. To apciemoja gādīgie bērni no “Vīteriem” un “Bitītēm”, dziedot tam skaistas dziesmas par dabu.

Bērziņš Sarkanākalnā

Bērziņš Sarkanākalnā nokļuva lielas vētras laikā kā ļoti maz sēkliņa, var teikt, kā bēbītis. Vētra bija viņu aiznesusi tālu prom no mājām. Mazajam Bērziņam nekas cits neatlika, kā palikt un dzīvot Sarkanākalnā.

Viņš izvēlējās mīkstu un jauku vietīņu, kur ielaist saknītes. Un tad mazais Bērziņš sāka augt. Lēni un nesteidzoties. Ar katru dienu viņš kļuva par milimetru lielāks un lielāks.

Bērziņam Sarkanākalnā gāja jautri. Viņš tur ieguva jaunus draugus. Viņa zaros ik rītu piesēdās atpūsties putniņi. Tie jautri čivināja un stāstīja, kas interesants notiek pasaulē. Netālu no Bērziņa savu mīgu ierīkoja zaķu pāris, kuriem bija liels bars mazu zaķēnu. Bērziņš nespēja saskaitīt, cik daudz viņu bija, jo viņš negāja dabas skolā un nemācēja skaitīt. Mazie zaķēni katru dienu rotaļājās Bērziņam pie kājām. Bērziņa zari lieliski pasargāja no karstiem saules stariem un no kādas lietus piles, ja nu sākās lietus. Tā Bērziņam katra diena pagāja vienā jautrībā, jo mazie zaķēni nemitīgi darīja ļoti daudz smieklīgu blēņu. Visvairāk pēc karstajām dienām Bērziņam patika lietus. Tas tik labi atveldzēja viņu. Katra lapiņa tad nomazgājās tīra, un no lietus ūdens pats Bērziņš varēja padzerties.

Sarkanākalns kļuva par Bērziņa mājām. Bērziņš bija laimīgs, ka vētra viņu atpūta tieši uz Sarkanākalnu.

Jānis Rundāns

Bērziņš Sarkaņkalnā

Reiz kādu dienu draugu grupai bija jāveic eksperiments, iestādot koku. Eksperimenta gaitā bija jāuzzina, kā pareizi apkopt augu, lai viņš labi augtu un būtu skaists. Draugi par eksperimenta vietu izvēlējās Sarkaņkalnu.

Ziemās bērziņš nejutās vientuļi, jo tad daudzi cilvēki brauca baudīt ziemas priekus Sarkaņkalnā. Pavasarī tas deva cilvēkiem sulas pateicībā par ziemā kopā pavadīto laiku. Vasarā, stāvot Sarkaņkalna virsotnē, bērziņš vēroja bērnus peldamies Adamovas ezerā. Ik pa laikam viņš vēroja, kā veicas Adamovas ezera makšķerniekiem. Rudenī, sākoties skolai, bērziņš ar nepacietību gaidīja ierodamies skolēnus. Valsts mežu dienests kopā ar citām organizācijām organizēja dažādus konkursus skolēniem. Pasākumi bija jautri un pamācoši. Bērziņš ar lielu prieku noskatījās, kā skolēni uzzina ko vairāk par viņa sugasbrāļiem, cik augstu tie izaug, cik vērtīgi tie ir un ko var izgatavot no to koksnes.

Ar katru gadu bērziņš arvien vairāk stiepās augšup – tuvāk debesīm. Bērziņa zari pletās aizvien plašāk, pieskaroties citiem blakus esošajiem kokiem. No agra pavasara līdz vasaras beigām bērziņš stāvēja zaļā mētelītī, kura zaļie toņi bija mainīgi. Rudenī bērziņš mētelīti nomainīja uz brūnganu jaciņu, bet ziemā kailie zari, kuros vairs nebija lapu, dejoja ar vēju.

Bērziņam Sarkaņkalnā nekad nebija garlaicīgi – te garām paskrēja stirna, pieglaužoties zariem ar savu mīksto muguriņu, pa zariem palēkāja vāverīte, skrienot uz kādu attālāku meža stūri, atpūsties zem nokarenajiem, zemajiem bērza zariem apstājās zaķītis. Bērziņš zināja – viņš ir vajadzīgs.

Raitis Stiuka, 4. klase

Bērziņš Sarkaņkalnā

6. klases bērni ar skolotāju gāja ekskursijā uz Sarkaņkalnu. Klasesbiedri Jānis un Artis bija paņēmuši līdzī bērza sēklas, jo skolotāja Iveta tā bija ieteikusi. Kamēr ekskursijas vadītāja Ilga stāstīja par Sarkaņkalna vēsturi, abiem puikām kļuva garlaicīgi un tie, paķerot līdzī bērza sēklas, aizskrēja prom uz pļavu. Pieši iebēra zemē sēkliņas un aplēja tās ar ūdeni.

Pēc mēneša ekskursijas vadītāja Ilga pļavā ieraudzīja kaut ko dīgštam. Tas ļoti līdzinājās bērzaņam. Bērziņš izdīga mēneša laikā. Ilga iedomājās, ka bērza sēkliņas varēja iesēt tie bērni, kas bija ekskursijā pirms mēneša. Viņa uzreiz to paziņoja visai Sarkaņkalna komandai. Komanda pieņēma lēmumu – kociņam jāļauj augt, tas jāatstāj, un nosauca to par Bērziņu.

Pagāja 10 gadi, un Bērziņš bija kļuvis par Sarkaņkalna zvaigzni. Viņam bija balta tāss ar melnām svītrām. Koka lapas bija robainas. Bērziņu mīlēja daudz cilvēku un pie tā fotografējās. Sarkaņkalna ekskursiju vadītāji stāstīja par Bērziņa izcelšanos, un ekskursiju dalībnieki klausījās.

Dažiem kokiem skauda, ka Bērziņu visi mīl, tomēr lielākā daļa koku ar to draudzējās. Reiz pie Bērziņa piegāja cilvēki, kas slikti uzvedās un bija nepieklājīgi. Viņu apsūkāja Bērziņu un rāva nost viņa lapas. Tā viņi izturējās arī pret citiem Sarkaņkalna kokiem. Visiem sājēja, bet neviens neko nespēja pretoties. Viena no ekskursiju vadītājām Anna skaidroja, ka šie cilvēki Sarkaņkalnā ierodas katru mēnesi un izturas tik slikti pret kokiem tāpēc, ka bērniībā paši bija iestādījuši ozolu, bet citi to nocirta... No piedzīvotā viņi paši ir kļuvuši neiejūtīgi. Sarkaņkalna komanda prātoja par to, kā pasargāt Sarkaņkalnu un tajā augošos kokus, bet tam pietrūka naudas...

Bērziņš saprata, ka pasaule dalās divās daļās: labajā un sliktajā, labajos cilvēkos un sliktajos, labajos darbos un sliktajos. Tikai Bērziņš nesaprata, kurā pusē ir viņš pats.